

LIETUVOS TAUTINIŲ MAŽUMŲ FOLKLORO IR ETNOGRAFIJOS CENTRAS

2025 M. VEIKLOS ATASKAITA

Viešoji įstaiga „Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras“, įmonės kodas 300601694.

Teisinė forma – viešoji įstaiga.

Juridinių asmenų registre įregistruota 2006 m. rugsėjo 22 d. Paramos gavėjo statusas suteiktas 2006 m. rugsėjo 22 d.

Centras yra įregistruotas Švietimo ir mokslo institucijų registre (ŠMIR).

Įstaiga yra pelno nesiekianti, ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, veikiantis pagal patvirtintus įstatus, kurio tikslas – tenkinti viešuosius interesus ir vykdyti visuomenei naudingą veiklą.

Adresas: Stiklių g. 6, 8, Vilnius, LT-01131

Tel. (+370) 614 21516

El. p.: ltmfc2006@gmail.com, arinuskafolk@gmail.com

Įstaigos interneto svetainė: www.ltmfc.lt

Įstaigos administruojami puslapiai socialiniuose tinkluose:

<https://www.facebook.com/people/Lietuvos-tautini%C5%B3-ma%C5%BEum%C5%B3-folkloro-ir-etnografijos-centras/100063623318539/>

<https://www.facebook.com/kulturudialogas/>

<https://www.facebook.com/share/17JSb94Crx/?mibextid=wwXlfr>

<https://www.facebook.com/arinushkaLT>

<https://www.facebook.com/Folkband.Pesvebi/about>

<https://www.instagram.com/ltmfc.lt/>

<https://www.instagram.com/pokrovbells/>

https://www.instagram.com/kulturu_dialogas?igsh=bDM5cGxzZWI4NGZx

INFORMACIJA APIE DALININKUS

- Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.
- Asociacija „Vilniaus rusų folkloro centras“.
- VšĮ Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centro direktorė, muzikos ir folkloro mokytoja-ekspertė Irena Zacharova.

2025 m. dalininkai, asociacija „Vilniaus rusų folkloro centras“ ir direktorė Irena Zacharova, aktyviai prisidėjo prie Centro veiklos įgyvendinimo žmogiškaisiais ir materialiaisiais ištekliais. Jie vykdė pedagoginį darbą, organizavo ir dalyvavo folkloro ekspedicijose, papildė Centro folkloro archyvą, taip pat investavo į veiklos kokybės gerinimą įsigydami muzikos instrumentus, baldus, kompiuterinę įrangą, ūkio ir kitas reikalingas priemones.

Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. prisidėjo prie Centro veiklos įgyvendinimo skirdamas dalinį finansavimą iš valstybės biudžeto lėšų tautinių mažumų kultūros ir integracijos centro veiklos projektams.

Kapitalas. Įstaigos kapitalas 87,00 (aštuoniasdešimt septyni) eurai – steigėjų įnašai – lygiai po 1/3 (po 29 Eurus).

Per 2025 m. dalininkai įnašų nedarė.

Patalpos: 88,03 kv. m. (Stiklių g. 6, Vilnius) ir 107 kv. m. (kitose patalpose). Iš viso 195 kv. m.

Veiklos laikotarpis: neribotas.

Darbuotojų skaičius: 4.

Savanorių skaičius: 12.

Bendras savanoriškos veiklos valandų skaičius: 8946.

CENTRO KOMANDA sudaro direktorius, du direktoriaus pavaduotojai, vyr. buhalteris ir 12 pedagogų savanorių. Visi darbuotojai yra aukštos kvalifikacijos specialistai, pedagogai, turintys universitetinį arba jam prilygstantį išsilavinimą, ilgametę darbo su vaikais ir jaunimu patirtį, aktyviai dalyvaujantys folkloro ekspedicijose ir nuolat keliantys savo kompetencijas. Centro specialistai veda seminarus pedagogams, organizuoja kūrybinius praktinius užsiėmimus, rengia ir moderuoja tarptautines konferencijas, dirba atestavimo komisijose, taip pat respublikinių ir tarptautinių konkursų vertinimo komisijose.

Ši nedidelė, tačiau itin profesionali ir visų darbuotojų pedagogine patirtimi grįsta komanda kasmet Vilniuje organizuoja prestižinį ir vieną svarbiausių Lietuvoje tarptautinį folkloro festivalį „Pokrovo varpai“, plačiai žinomą Europoje ir pripažintą tarptautinėje folkloro bendruomenėje. Be to, prie Centro nuolat veikia etnokultūros ir tradicinės muzikos mokykla, skirta sistemingam tautinių mažumų jaunimo ugdymui ir tradicijų perdavimui.

Centras rengia Respublikinį tautinių mažumų vaikų ir jaunimo folkloro kolektyvų ir solistų konkursą „Tradicijų paveldėtojai“, tarptautinę vaikų ir jaunimo folkloro asamblėją, kūrybines tradicinių amatų dirbtuves „Liaudies meistrai – vaikams“, vaikų piešinių parodas, tarptautinį festivalį „Kalėdiniai vakarai“ bei vasaros folkloro mokyklą „Tradicija“. Be to, Centras organizuoja seminarus ir kūrybines dirbtuves pedagogams, mokslines konferencijas, vaikų konferenciją „Mano šeima – mano ištakos“ ir meistriškumo kursus tautinių mažumų kolektyvams, siekdamas ugdyti jaunimą, skatinti kultūrinę edukaciją bei plėtoti tarpkultūrinį dialogą.

Siekiant išsaugoti ir populiarinti įvairių tautų muzikinio paveldo pavyzdžius bei aktyviai įtraukti jaunimą, Centras taip pat inicijuoja *World Music* kūrinių užsakymus kompozitoriams. Šie kūriniai vėliau kasmet atliekami Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje ir prestižiniuose koncertų salėse užsienyje, praturtinant šalies kultūrinį lauką ir stiprinant tautinių mažumų kultūros matomumą nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu.

MISIJA

Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centro misija – saugoti, puoselėti ir aktualinti Lietuvoje gyvenančių tautinių bendrijų tradicinę kultūrą, sudarant sąlygas jos perdavimui vaikams, jaunimui ir suaugusiems, stiprinant tarpkultūrinį dialogą, visuomenės toleranciją ir daugiakultūrės Lietuvos tapatybę.

Centras siekia:

- rinkti, tyrinėti ir išsaugoti tautinių mažumų muzikinį ir etnografinį paveldą, užtikrinant jo prieinamumą visuomenei ir ateities kartoms;
- ugdyti įvairių tautybių vaikų ir jaunimo meninius, kultūrinius ir pilietinius gebėjimus, remiantis autentiška tradicine kultūra ir gyvąja paveldosauga;
- organizuoti kokybiškas kultūrines, edukacines ir mokslines veiklas, kurios stiprina tautinių bendrijų saviraišką ir matomumą Lietuvos kultūriniame gyvenime;
- skatinti tarptautinį kultūrų dialogą, bendradarbiaujant su Lietuvos ir užsienio partneriais, pristatant daugiatautę Lietuvos kultūros įvairovę pasauliui;

- kurti atvirą, pagarbią ir įtraukią aplinką, kurioje kiekviena bendruomenė gali puoselėti savo kultūrinį savitumą ir prisidėti prie bendros Lietuvos kultūros raidos.

VIZIJA

Centras siekia tapti nacionaliniu kompetencijos centru, kuris užtikrina gyvybingą, prieinamą ir visuomenę telkiančią tautinių bendrijų tradicinės kultūros sklaidą, išsaugojimą ir perdavimą ateities kartoms.

Ilgalaikėje perspektyvoje Centras mato save kaip:

- pagrindinę Lietuvos tautinių mažumų nematerialaus kultūros paveldo saugyklą ir tyrimų erdvę, kurioje kaupiami, skaitmeninami ir viešinami unikalūs folkloro archyvai;
- stiprų edukacijos centrą, kuriame įvairių tautybių vaikai, jaunimas ir suaugusieji ugdo kultūrinį sąmoningumą, kūrybiškumą ir tarpkultūrines kompetencijas;
- tarptautinį kultūrų dialogo židinį, kuriame Lietuvos tautinių bendrijų tradicijos pristatomos pasauliui, o pasaulio kultūros – Lietuvai;
- įtraukią, atvirą ir profesionalią instituciją, kuri kuria erdvę visoms bendruomenėms saugiai ir oriai puoselėti savo kultūrinį savitumą;
- modernią, inovatyvią ir visuomenės poreikiams jautrią organizaciją, gebančią derinti tradiciją su šiuolaikinėmis kultūros, švietimo ir technologijų tendencijomis.

VERTYBĖS

1. Kultūrinė įvairovė ir pagarba tapatybėms

Centras vertina ir saugo skirtingų tautinių bendrijų kultūrinį savitumą, užtikrina pagarbą kiekvienos bendruomenės tradicijoms ir teisę jas puoselėti.

2. Autentiškumas ir tradicijos tęstinumas

Veikla grindžiama pagarba gyvajai tradicijai, autentiškiems folkloro šaltiniams ir jų perdavimui iš kartos į kartą, išlaikant tikrumą ir istorinį tęstinumą.

3. Atvirumas ir įtrauktis

Centras kuria aplinką, kurioje kiekvienas — nepriklausomai nuo tautybės, amžiaus ar socialinės padėties — gali dalyvauti, mokytis, kurti ir jaustis priimtas.

4. Profesionalumas ir kompetencija

Veiklas įgyvendina aukštos kvalifikacijos specialistai, remdamiesi moksliniais tyrimais, metodine patirtimi ir tarptautiniais standartais nematerialaus kultūros paveldo srityje.

5. Kūrybiškumas ir inovacijos

Centras derina tradiciją su šiuolaikinėmis edukacijos, kultūros ir technologijų formomis, ieško naujų būdų aktualinti folklorą ir padaryti jį patrauklų šiuolaikinei visuomenei.

6. Bendruomeniškumas ir partnerystė

Veikla grindžiama bendradarbiavimu su tautinėmis bendrijomis, kultūros ir švietimo institucijomis, vietos ir tarptautiniais partneriais, stiprinant kultūrinį dialogą.

7. Atsakomybė ir skaidrumas

Centras atsakingai naudoja išteklius, laikosi etikos, teisės aktų ir viešojo intereso principų, užtikrina atvirą komunikaciją su bendruomene ir partneriais.

8. Paveldosauga ir visuomenės švietimas

Vertinama pareiga saugoti tautinių mažumų kultūros paveldą ir ugdyti visuomenės supratimą apie jo reikšmę Lietuvos kultūrinei tapatybei.

NUOLATINIAI ĮSTAIGOS PARTNERIAI

Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos kultūros ministerija, Lietuvos kultūros taryba ir Vilniaus miesto savivaldybė. Šios institucijos yra pagrindiniai Centro veiklos rėmėjai ir strateginiai bendradarbiai, su kuriais įgyvendinamos ilgalaikės programos, stiprinančios tautinių mažumų kultūrinį gyvybingumą ir tarpkultūrinį dialogą Lietuvoje.

Nuo įsteigimo Centras nuosekliai bendradarbiauja su Lietuvos ir užsienio aukštosiomis mokyklomis, tautinių mažumų kultūros centrais, bendrijomis, švietimo įstaigomis, bendruomenėmis, meno organizacijomis ir nevyriausybiniomis institucijomis. Tarp svarbiausių partnerių yra Lietuvos muzikos ir teatro akademija, Vilniaus universitetas, Vilniaus dailės akademija, Broniaus Jonušo muzikos mokykla, Visagino kultūros centras, Trakų krašto totorių bendruomenė, Vilniaus kultūros centras, Romų visuomenės centras, Lietuvių ir kartvelų draugystės ambasada, Klaipėdos armėnų bendruomenė „Van“, Lenkų kultūros namai, Šalčininkų rajono savivaldybės kultūros centras, Lietuvos rumunų kultūros bendrijos „Dačija“, Asociacija „Večiora“, Vilniaus krašto entografinis muziejus, Vilniaus sentikių religinė bendruomenė ir sekmadieninė mokykla, Kauno Antano Martinaičio dailės mokykla, Klaipėdos tautinių kultūrų centras, Tbilisio V. Saradžyšvili valstybine konservatorija, Sakartvelo tarptautiniu centru "Kultūrų dialogas" ir kt. Platus partnerių tinklas leidžia Centrai įgyvendinti aukštos kokybės kultūrinės ir edukacinės programas, užtikrinti tautinių mažumų tradicijų tęstinumą ir stiprinti Lietuvos, kaip atviros ir daugiakultūrės valstybės, įvaizdį.

I SKYRIUS

1.

LIETUVOS TAUTINIŲ MAŽUMŲ FOLKLO IR ETNOGRAFIJOS CENTRO 2025 METŲ VEIKLOS APŽVALGA

Viešoji įstaiga Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras – 2006 m. rugsėjo 22 d. Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo nustatyta tvarka įsteigta pelno nesiekianti kultūros ir švietimo įstaiga. Centro misija – užtikrinti Lietuvos tautinių mažumų tradicinės kultūros pažinimą, išsaugojimą, gyvybingumą ir tęstinumą, įgyvendinant nuoseklų ugdymą, metodinę ir švietėjišką veiklą.

2025 metais Centro veikla buvo kryptingai orientuota į sistemingą etnokultūrinį ugdymą, tradicijų perdavimą jaunajai kartai bei tautinių bendruomenių kultūros sklaidą Lietuvoje ir užsienyje. Ypatingas dėmesys skirtas edukacinių programų plėtrai, metodinei pagalbai pedagogams, folkloro kolektyvų stiprinimui ir jų kūrybinės veiklos tęstinumo užtikrinimui.

Centras sudaro sąlygas vaikams, jaunimui ir suaugusiems mokytis, pažinti ir praktiškai puoselėti tautinių bendruomenių kultūros paveldą – tradicinę muziką, dainavimą, šokį, papročius ir amatus. Vykdamas neformalųjį švietimą ir kultūrinę edukaciją stiprinamas tautinių mažumų kultūrinis ir etnis savitumas, skatinamas jų aktyvus ir visavertis dalyvavimas Lietuvos visuomeniniame ir kultūriniame gyvenime.

Centras įgyvendina neformaliojo švietimo, kultūrinės edukacijos ir visuomenės švietimo programas, skirtas įvairių tautybių ir socialinių grupių Lietuvos gyventojams. Edukaciniai užsiėmimai, mokymai, seminarai, kūrybinės dirbtuvės, koncertinės programos ir metodinė veikla prisideda prie tarpkultūrinio dialogo stiprinimo, tolerancijos ugdymo ir daugiatautės Lietuvos kultūros reprezentavimo šalyje bei užsienyje.

Svarbi Centro veiklos kryptis – folkloro ekspedicijų organizavimas ir tautinių mažumų nematerialaus kultūros paveldo dokumentavimas. Ekspedicijų metu renkama autentiška dainuojamoji, instrumentinė ir pasakojamoji tradicija, fiksuojami papročiai, šventės bei vietos bendruomenių atminties liudijimai.

Surinkta medžiaga sisteminama, archyvuojama ir profesionaliai apdorojama, siekiant užtikrinti jos išsaugojimą ir prieinamumą ateities kartoms.

2025 metais Centras nuosekliai plėtojo ir skaitmenino archyvą: garso, vaizdo ir tekstiniai dokumentai buvo perkeliami į skaitmeninį formatą, sudarant galimybes tyrėjams, pedagogams, folkloro kolektyvams ir plačiajai visuomenei naudotis sukauptais ištekliais edukaciniais ir mokslo tikslais. Archyvo plėtra ir skaitmenizacija prisideda prie ilgalaikio tautinių mažumų kultūros paveldo išsaugojimo bei jo integravimo į šiuolaikinį kultūrinį ir edukacinį kontekstą.

2.

VEIKLOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI, JŲ ĮGYVENDINIMAS BEI PASIEKTI REZULTATAI

Pagrindiniai įstaigos veiklos tikslai:

- Užtikrinti sistemingą Lietuvos tautinių mažumų tradicinės kultūros paveldo pažinimą, ugdymą, išsaugojimą ir sklaidą.
- Stiprinti tautinių bendruomenių organizacijų gebėjimus ir kompetencijas, aktyvinti jaunimo veiklas pasitelkiant neformaliojo švietimo priemones.
- Plėtoti etnokultūrinį ir kultūrinį švietimą, užtikrinant tradicijų perdavimą jaunajai kartai.
- Stiprinti tautinių mažumų ir tautinių bendruomenių kultūrinės savasties išsaugojimą bei plėtoti tarpkultūrinį dialogą, koordinuojant ir aktyvinant kultūrinės veiklas, tiesiogiai susijusias su Lietuvoje gyvenančiomis tautinėmis bendruomenėmis.
- Skatinti Lietuvoje gyvenančių tautinių bendruomenių pilietiškumą ir integraciją į visuomenę, ypatingą dėmesį skiriant naujai besikuriančioms bendruomenėms.
- Formuoti atviros, daugiakultūrės ir tolerantiškos Lietuvos Respublikos įvaizdį, stiprinant tarpkultūrinį dialogą ir visuomenės įtrauktį.

Uždaviniai

- Organizuoti sistemingas neformaliojo švietimo programas, skirtas tautinių mažumų tradicinės kultūros pažinimui ir praktiniam įsisavinimui.
- Vykdyti folkloro ekspedicijas, dokumentuoti ir skaitmeninti tautinių mažumų nematerialųjį kultūros paveldą, plėsti ir sisteminti Centro archyvą.
- Teikti metodinę ir konsultacinę pagalbą tautinių bendruomenių folkloro kolektyvams bei pedagogams.
- Organizuoti kvalifikacijos tobulinimo seminarus, mokymus ir meistriškumo kursus kultūros ir švietimo specialistams.
- Skatinti jaunimo įsitraukimą į tradicinės kultūros veiklas ir stiprinti jų kultūrinę tapatybę.
- Įgyvendinti kultūros sklaidos projektus Lietuvoje ir užsienyje, reprezentuojant Lietuvos tautinių mažumų kultūrą.
- Plėtoti tarpinstitucinį ir tarptautinį bendradarbiavimą kultūros bei švietimo srityse.

Įgyvendintos veiklos:

- Įgyvendintos tęstinės neformaliojo švietimo programos vaikams, jaunimui ir suaugusiesiems (tradicinio dainavimo, liaudies šokio, instrumentinės muzikos, papročių pažinimo).
- Surengtos folkloro ekspedicijos, kurių metu rinkta ir fiksuota autentiška tautinių bendruomenių dainuojamoji, instrumentinė ir pasakojamoji tradicija.
- Atliktas surinktos medžiagos sisteminimas, archyvavimas ir skaitmeninimas, išplėstas Centro garso ir vaizdo archyvas.
- Organizuoti tarptautiniai festivaliai, koncertai, edukaciniai renginiai ir kultūros sklaidos projektai.

- Surengti mokymai, seminarai ir meistriškumo kursai pedagogams bei folkloro kolektyvų vadovams.
- Teiktos metodinės konsultacijos tautinių bendruomenių organizacijoms ir kolektyvams jų veiklos stiprinimo klausimais.
- Vykdytos jaunimo įtraukimo iniciatyvos, kūrybinės dirbtuvės ir tarpkultūrinio dialogo projektai.
- Užmegzti ir plėtoti bendradarbiavimo ryšiai su Lietuvos ir užsienio kultūros bei švietimo institucijomis.

Pasiekti rezultatai:

- Užtikrintas nuoseklus tautinių mažumų tradicinės kultūros ugdymo procesas ir tradicijų perdavimas jaunajai kartai.
- Išplėstas ir suskaitmenintas Centro archyvas, pagerintos paveldo prieinamumo ir ilgalaikio išsaugojimo sąlygos.
- Sustiprintos folkloro kolektyvų ir pedagogų profesinės kompetencijos.
- Padidintas jaunimo įsitraukimas į etnokultūrinę veiklą ir sustiprintas jų kultūrinės tapatybės suvokimas.
- Išaugęs tautinių mažumų kultūros matomumas Lietuvos viešojoje erdvėje ir tarptautiniu mastu.
- Sustiprintas tarpkultūrinis dialogas ir bendradarbiavimas, prisidedant prie atviros, daugiakultūrės ir tolerantiškos Lietuvos įvaizdžio formavimo.

Veiklos apimtis ir dalyviai (2025 m.)

Per 2025 metus Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras (LTMFC) įgyvendino apie 700 veiklų ir renginių.

Mokymai ir kompetencijų stiprinimas:

Per 2025 m. LTMFC organizuoti tautinių mažumų organizacijų ir meno kolektyvų aktyvių narių meninius ir administracinius gebėjimus stiprinantys, Lietuvoje gyvenančių tautinių mažumų pilietiškumą ir integraciją į visuomenę skatinantys renginiai:

- 3 seminarus;
- 1 trijų etapų konkursą;
- 1 mokslinę-praktinę konferenciją;
- 8946 akademines valandas LTMFC Etnokultūros ir tradicinės muzikos mokyklos pamokų;
- 176 akademines valandas meistriškumo kursų ir konsultacijų;
- 1322 kitų mokymų valandas;
- 543 bendruomenių kolektyvų repeticijas;
- 52 amatininkų kūrybinės dirbtuvės.

Vieši renginiai ir integraciją skatinančios veiklos:

116 koncertų, parodų, diskusijų ir kitų viešų renginių.

Šiose veiklose aktyviai dalyvavo apie 8300 tautinių mažumų atstovų.

Vaikų ir jaunimo programos

Organizuoti specializuoti renginiai vaikams ir jaunimui:

konkursas-festivalis „Tradicijų paveldėtojai“, Tarptautinė vaikų ir jaunimo asamblėja, sertifikuotų liaudies meistrų kūrybinės dirbtuvės, meistriškumo kursai, apskritojo stalo diskusijos jaunimui, tarptautinė jaunųjų folkloristų konferencija „Mano šeima – mano ištakos“, taip pat LTMFC mokyklos tradiciniai renginiai.

Šiuose renginiuose dalyvavo apie 3000 vaikų ir jaunimo (bendro dalyvių skaičiaus dalis).

Bendruomenių įsitraukimas

Į Centro veiklas įsitraukė apie 12 tautinių bendruomenių: Lietuvos sentikių, lenkų, baltarusių, ukrainiečių, totorių, karaimų, moldavų, romų, žydų, kartvelų, armėnų, lietuvių ir kt. Folkloro ansambliai, atlikėjai bei pedagogai.

Tarptautinis bendradarbiavimas

Per 2025 m. organizuoti 28 tarptautiniai susitikimai su Lenkijos, Ukrainos, Sakartvelo ir Vokietijos etninės kultūros specialistais, pedagogais ir atlikėjais.

Bendradarbiauta su Lietuvos Respublikos ambasada Sakartvele, Tbilisio valstybine konservatorija (rektorius George Vatchnadze ir administracijos atstovai), Tbilisio Giya Kancheli jaunimo orkestru (dirigentas Mirian Khukhunaishvili), archyvų specialistais, lietuvių diaspora Tbilisyje, Sakartvelo muzikų bendruomene ir žiniasklaida.

Tarptautinio bendradarbiavimo veiklose (susitikimuose, koncertuose, festivaliuose ir susijusiuose renginiuose) dalyvavo apie 2 000 žmonių – atlikėjų, dalyvių, pedagogų, žiūrovų, žiniasklaidos atstovų ir organizatorių.

Taip pat organizuoti Lietuvos tautinių bendruomenių vaikų ir jaunimo susitikimai su užsienio šalių menininkais ir kultūros veikėjais Lietuvoje.

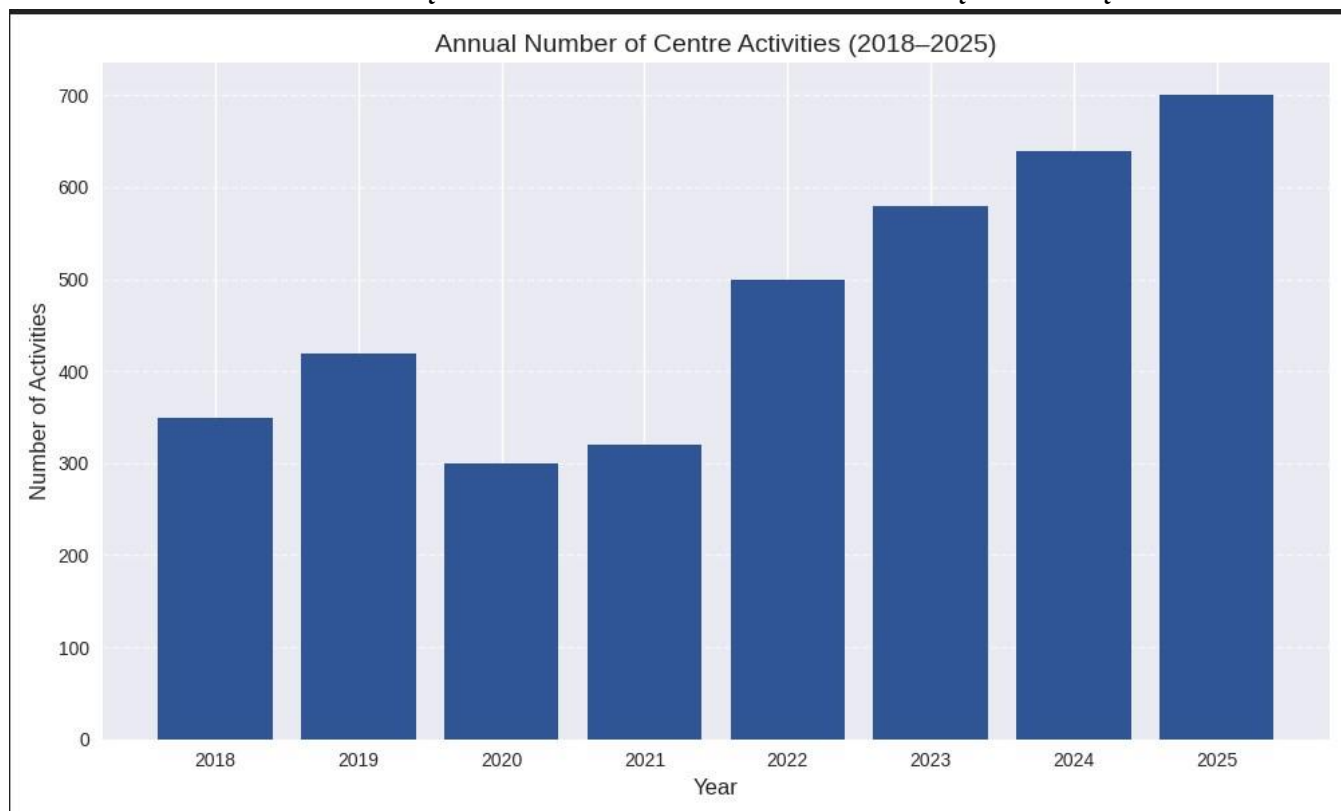
Bendras įsitraukimas

Per 2025 metus LTMFC veiklose iš viso dalyvavo apie 17 000. Žmonių – suaugusiųjų, vaikų ir jaunimo iš įvairių Lietuvos regionų bei užsienio šalių.

Veiklos apėmė mokymus, seminarus, kūrybines dirbtuves, repeticijas, koncertus, parodas, konkursus, konferencijas ir tarptautinius susitikimus, stiprinusius tautinių mažumų kultūrinį gyvybingumą, profesines kompetencijas ir tarpkultūrinį dialogą.

3.

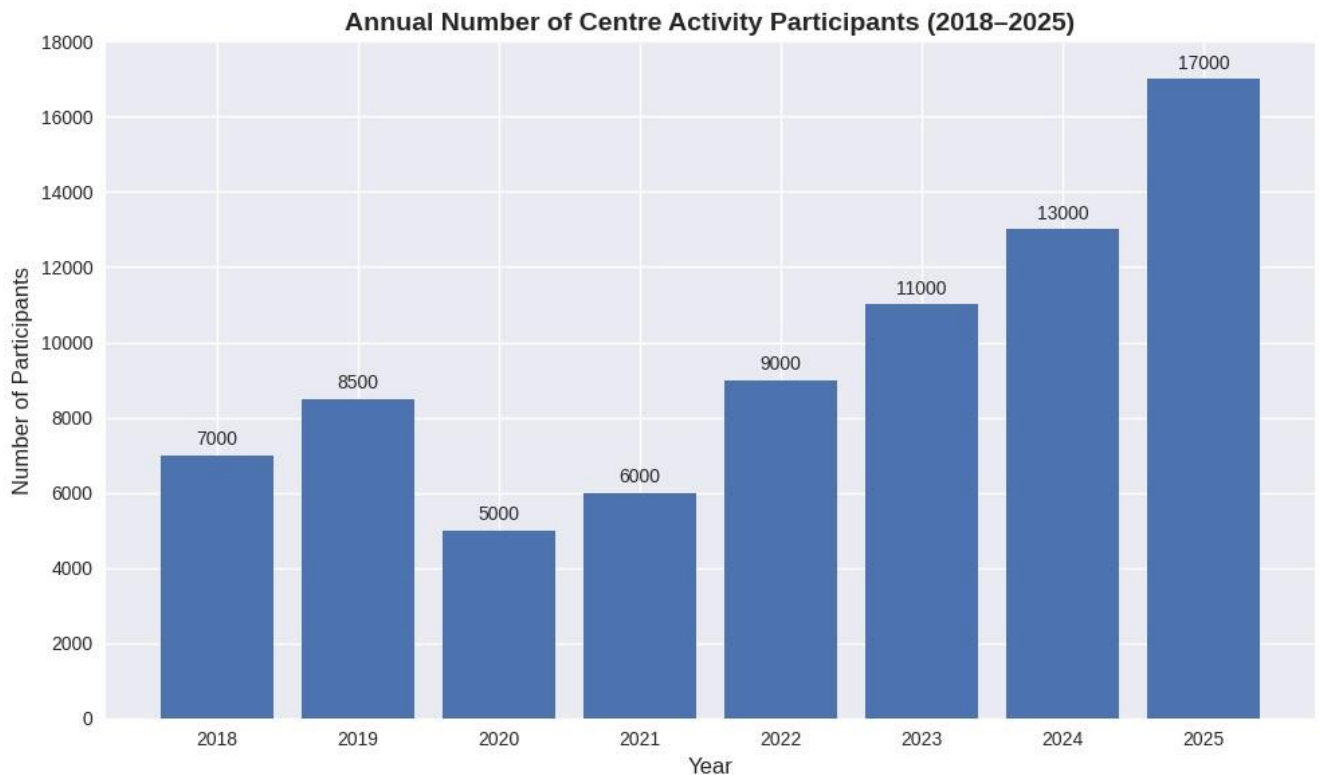
REZULTATŲ PALYGINIMAS PAGAL RENGINIŲ SKAIČIŲ

Centro veiklų skaičiaus dinamika 2018–2025 m. laikotarpiu. Matomas aiškus ilgalaikis augimas, kurį trumpam sutrikdė pandeminiai metai.

4.

REZULTATŲ PALYGINIMAS PAGAL RENGINIŲ DALYVIŲ SKAIČIŲ

Žmonių, kasmet dalyvavusių centro veiklose 2018–2025 m. laikotarpiu skaičius. Matomas labai aiškus ilgalaikis augimas, su pandeminiu nuosmikiu viduryje.

II SKYRIUS

2025 M. ĮVYKDYTOS VEIKLOS:

1. ĮGYVENDINTOS TAUTINIŲ MAŽUMŲ DEPARTAMENTO PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS UŽDUOTYS:

1.1. Parengti ilgalaikę (ne trumpesnio kaip 3 metų laikotarpio) įstaigos veiklos strategiją ir reglamentuoti viešosios paslaugos teikimą įstaigos dokumentuose (vertinimo kriterijus - parengta strategija ir reglamentuotas viešosios paslaugos teikimas).

Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras parengė ilgalaikę 2026–2028 m. laikotarpį apimančią veiklos strategiją, kurioje aiškiai apibrėžta įstaigos misija, vizija, strateginės kryptys, prioritetai ir veiklos rezultatai. Strategijoje nustatyti tikslai tiesiogiai atitinka Tautinių mažumų departamento politikos prioritetus, įskaitant:

- tautinio tapatumo stiprinimą,
- kultūrinės įvairovės puoselėjimą,
- tarpkultūrinio dialogo skatinimą,
- socialinės įtraukties didinimą,
- regionų kultūrinės atskirties mažinimą.

Strategijos rengimo metu buvo atlikta:

- išsami esamos situacijos analizė;

- ilgalaikių veiklos krypčių suformavimas (švietimas, kultūrinė sklaida, metodinė pagalba, archyvinė veikla, tarptautinis bendradarbiavimas);
- aiškių rezultatų ir rodiklių nustatymas;
- rizikų vertinimas ir jų valdymo plano parengimas.

Siekiant užtikrinti skaidrią ir kokybišką viešosios paslaugos teikimą, Centras detaliam reglamentavo savo veiklą:

- Viešoji paslauga – neformalusis vaikų ir jaunimo švietimas tradicinės kultūros srityje – išsamiai aprašyta ir viešai prieinama Centro interneto svetainėje: <https://www.ltmfc.lt/mokykla>. Čia pateikiama informacija apie paslaugos paskirtį, turinį, tikslines grupes, mokymo programų struktūrą, priėmimo tvarką, paslaugos teikimo sąlygas ir įkainius.
- Be viešos prieigos, paslaugos teikimas reglamentuojamas Centro vidaus dokumentuose: nuostatuose, mokymo programose, tvarkose ir metodinėse rekomendacijose.

Tokiu būdu užtikrinama, kad paslauga būtų teikiama:

- skaidriai ir pagal nustatytus kokybės standartus,
- laikantis vienodų kriterijų visiems paslaugos gavėjams,
- atitinkant Tautinių mažumų departamento prioritetus ir teisės aktų reikalavimus.

Rezultatas: Centras ne tik įvykdė Departamento užduotį, bet ir sustiprino savo, kaip patikimos, profesionalios ir inovatyvios neformaliojo švietimo įstaigos, pozicijas. Viešosios paslaugos reglamentavimas tapo aiškus, prieinamas ir atitinkantis gerosios praktikos standartus, suteikdamas pasitikėjimo tiek mokiniams, tiek pedagogams ir partneriams.

1.2. Matuoti ir analizuoti įstaigos organizuojamos veiklos ir kultūros renginių kokybę pasitelkiant dalyvių pateikiamus vertinimus ir / ar kitus kriterijus (vertinimo kriterijai - sukurta priemonė vertinti kokybę pagal dalyvių pateikiamus vertinimus, spaudos atstovų, menotyrininkų straipsnius, renginių lankomumą, organizuojamų renginių / mokymų dalyvių skaičiaus dinamiką ir kt.).

2025 m. Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras visiškai įgyvendino užduotį matuoti ir analizuoti įstaigos organizuojamos veiklos bei kultūros renginių kokybę, sukurdamas ir taikydamas kompleksinę veiklos kokybės vertinimo sistemą. Vertinimas vykdomas keliais tarpusavyje susijusiais metodais, leidžiančiais objektyviai įvertinti tiek ugdymo procesą, tiek kultūrinių renginių kokybę ir jų poveikį.

Dalyvių skaičiaus dinamika

Vienas pagrindinių kokybės rodiklių – **nuolat augantis dalyvių skaičius** Centro veiklose.

2025 m. fiksuotas rekordinis dalyvių skaičius renginiuose ir nuosekliai augantis meistriškumo kursų ir seminarų dalyvių skaičius. Ši dinamika rodo, kad Centro veikla yra aktuali, patraukli ir vertinama tiek tautinių bendruomenių, tiek plačiosios visuomenės.

Renginių lankomumas

Centro organizuojami koncertai ir renginiai pasižymi **aukštu lankomumu**: 2025 m. visų pagrindinių renginių salės buvo **100 % užpildytos**, o kai kuriuose renginiuose auditorija viršijo planuotą žiūrovų skaičių.

Tai patvirtina:

- aukštą renginių meninę kokybę,
- visuomenės susidomėjimą tautinių mažumų kultūra,
- Centro gebėjimą profesionaliai organizuoti kultūrinius projektus.

Specialistų ir žiniasklaidos vertinimai

Centro veikla nuolat sulaukia teigiamų folkloro specialistų, muzikologų, menotyrininkų ir žurnalistų atsiliepimų. 2025 m. publikuotuose straipsniuose ir recenzijose buvo pabrėžtas augantis Centro profesionalumo lygis ir reikšmingas indėlis į tautinių mažumų kultūros išsaugojimą ir sklaidą. Šie vertinimai yra svarbus kokybės indikatorius, patvirtinantis, kad Centro veikla atitinka aukštus kultūrinės edukacijos standartus.

Dalyvių grįžtamasis ryšys

Po kiekvienos programos, seminaro ar renginio dalyviai pateikia:

- žodinius ir / ar rašytinius atsiliepimus,
- anoniminės apklausos formas,
- refleksijas apie mokymosi procesą ir organizavimą.

2025 m. gautas grįžtamasis ryšys buvo išskirtinai teigiamas. Dalyviai pabrėžė:

- profesionalius pedagogus,
- draugišką ir įtraukią atmosferą,
- aukštą organizavimo lygį,
- galimybę pažinti įvairių tautų kultūrą,
- asmeninį ir kūrybinį augimą.

Papildomos kokybės vertinimo priemonės

2025 m. Centras taikė papildomas priemones veiklos poveikiui ir kokybei matuoti:

- programų rezultatų analizę,
- metodinę pedagogų refleksiją,
- partnerių institucijų atsiliepimus,
- skaitmeninės auditorijos stebėseną (renginių įrašų peržiūrų skaičius, socialinių tinklų įsitraukimas).

Šios priemonės leido įvertinti ne tik tiesioginį, bet ir ilgalaikį Centro veiklos poveikį.

Išvados

Atsižvelgiant į taikytas vertinimo priemones ir gautus rezultatus, galima konstatuoti, kad 2025 m. užduotis **matuoti ir analizuoti veiklos bei renginių kokybę** buvo **visiškai ir sėkmingai įgyvendinta**.

Centro veiklos kokybė nuolat stebima, analizuojama ir tobulinama. Gauti rodikliai patvirtina:

- aukštą profesionalumo lygį,
- augantį paslaugų poreikį,
- stiprėjantį visuomenės pasitikėjimą,
- reikšmingą indėlį į tautinių mažumų kultūros išsaugojimą ir sklaidą.

1.3. Stiprinti bendradarbiavimą su tautinės mažumas vienijančiomis organizacijomis, teikiant prioritetą organizacijos iš Rytų Lietuvos regionų ir nevyriausybinėmis organizacijomis, veikiančiomis tautinių mažumų teisių įgyvendinimo srityje (vertinimo kriterijus - pasirašytos 5 bendradarbiavimo sutartys pridedamos prie ataskaitos).

2025 m. ši užduotis buvo visiškai ir sėkmingai įgyvendinta pasirašant penkias naujas kūrybinio bendradarbiavimo sutartis su tautinių mažumų organizacijomis ir kultūros įstaigomis, kurių didžioji dalis veikia Rytų Lietuvos regione. Šios sutartys sustiprino Centro partnerystės tinklą, užtikrino platesnį paslaugų prieinamumą ir sudarė sąlygas nuosekliai plėtoti tautinių mažumų kultūrinį ugdymą regionuose.

2025 m. pasirašytos bendradarbiavimo sutartys

1. Visagino kultūros centras

– Rytų Lietuvos regiono institucija, aktyviai dirbanti su rusų, baltarusių, ukrainiečių ir kitomis bendruomenėmis.

– Sutartis užtikrina dalyvavimą Centro projektuose, metodinės pagalbos teikimą ir bendrų renginių organizavimą.

2. Romų visuomenės centras

– Nacionalinė organizacija, dirbanti romų teisių ir kultūros srityje.

– Sutartis sudaro sąlygas romų vaikams ir jaunimui dalyvauti Centro edukacinėse programose, o pedagogams – kelti kvalifikaciją.

3. Šalčininkų rajono savivaldybės kultūros centras

– Viena svarbiausių Rytų Lietuvos kultūros institucijų, vienijanti lenkų, baltarusių ir lietuvių bendruomenes.

– Sutartis sustiprina regioninį bendradarbiavimą ir užtikrina jaunimo įtraukimą į Centro projektus.

4. Trakų krašto totorių bendruomenė

– Istorinė tautinė bendruomenė, aktyviai puoselėjanti totorių kultūrą Lietuvoje.

– Sutartis leidžia plėsti totorių tradicinės kultūros sklaidą ir įtraukti jaunimą į Centro veiklas.

5. Vilniaus krašto etnografinis muziejus (Nemenčinė)

– Rytų Lietuvos regiono institucija, dirbanti su daugiataute vietos bendruomene.

– Sutartis užtikrina bendras edukacines programas, renginius ir metodinį bendradarbiavimą.

Užduoties įgyvendinimo rezultatai

- Sukurta tvari partnerystės sistema, apimanti tiek regionines, tiek nacionalines tautinių mažumų organizacijas.

- Sustiprintas Rytų Lietuvos kultūrinis tinklas, įtraukiant Visaginą, Šalčininkus, Nemenčinę ir Trakus.

- Išplėstos galimybės vaikams ir jaunimui dalyvauti Centro projektuose: „Tradicija“, „Pokrovo varpai“, „Tradicijų paveldėtojai“, folkloro asamblėjose ir kt.

- Padidintas pedagogų ir kultūros darbuotojų įsitraukimas, sudarant sąlygas kvalifikacijos kėlimui ir metodinių žinių mainams.

- Sustiprinta tautinių mažumų kultūros sklaida, užtikrinant, kad regionuose būtų prieinamos profesionalios edukacinės ir kultūrinės veiklos.

- Visos sutartys pridedamos prie ataskaitos, kaip reikalaujama pagal vertinimo kriterijus.

1.4. Užtikrinti tradicinių renginių tęstinumą (folkloro festivalis „Pokrovo varpai“, vasaros mokykla „Tradicija“, konkursas - festivalis „Tradicijų paveldėtojai“, tarptautinė vaikų ir jaunimo folkloro asamblėja) ir organizuoti veiklas, susijusias su 150-osiomis Mikalojaus Konstantino Čiurlionio gimimo metinėmis (vertinimo kriterijus - 4 tradiciniai renginiai ir 2 veiklos, skirtos M. K. Čiurlionio gimimo metinėms).

2025 m. ši užduotis buvo visiškai įgyvendinta. Visi Centro tradiciniai renginiai – XXV etninės kultūros vasaros mokykla „Tradicija“, konkursas–festivalis „Tradicijų paveldėtojai“, tarptautinis folkloro festivalis „Pokrovo varpai“, tarptautinė vaikų ir jaunimo folkloro asamblėja, festivalis „Kalėdiniai vakarai“ ir World Music žanro kūrinio premjera – buvo skirti Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 150-osioms gimimo metinėms.

Šiuose renginiuose Čiurlionio kūryba ir jos sąsajos su liaudies menu buvo aktualizuotos įvairiomis formomis: edukacinėmis paskaitomis, koncertinėmis programomis, kūrybinėmis dirbtuvėmis, interaktyviomis veiklomis ir tarptautinio bendradarbiavimo projektais.

Ypač reikšminga, kad dvi Centro inicijuotos veiklos buvo įtrauktos į Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą Nr. 991 „Dėl M. K. Čiurlionio 150-ųjų gimimo metinių minėjimo nacionaliniu ir tarptautiniu mastu 2024–2026 metais veiklos plano patvirtinimo“:

- **Simfoninės poemos „Dedikacija Čiurlioniui“ sukūrimas ir pristatymas** (kompozitorius Jievaras Jasinskis) – aukšto meninio lygio kūrinys, tapęs reikšmingu Lietuvos ir Sakartvelo kultūrų dialogo akcentu.
- **Projektas „Epochų sąskambiai: Čiurlionis ir dabartis“** – tarpdisciplininė iniciatyva, jungianti Čiurlionio kūrybos interpretacijas ir šiuolaikinio meno raišką, pristatyta tarptautinei auditorijai.

Šios veiklos ne tik pagerbė Čiurlionio kūrybinį palikimą, bet ir sustiprino Centro matomumą nacionaliniu ir tarptautiniu mastu, įtvirtindamos jo kaip institucijos, gebančios profesionaliai įgyvendinti valstybės kultūrinės iniciatyvas ir skatinti tarpkultūrinį dialogą, vaidmenį.

1.5. Sukurti ir įgyvendinti naujas veiklas tautinių mažumų srityje, kurios turėtų reikšmingą poveikį užsieniečių (naujai besiformuojančių tautinių bendrijų) sociokultūrinei integracijai (vertinimo kriterijus - 2 veiklos).

2025 m. Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras įgyvendino dvi naujas, strategiškai reikšmingas veiklas, kurios tapo svarbiu žingsniu stiprinant Lietuvoje gyvenančių užsieniečių – ypač naujai besiformuojančių bendrijų – sociokultūrinę integraciją. Šios iniciatyvos ne tik papildė Centro tradicines programas, bet ir atvėrė naujas erdves dialogui, bendrystei ir kultūriniam įsitraukimui.

1. Bendradarbiavimas su Vilniaus sentikių religine bendruomene ir ugdomoji veikla sekmadieninėje mokykloje

2025 m. Centras pradėjo įgyvendinti dar vieną visiškai naują iniciatyvą, papildžiusią etninės kultūros ugdymo kryptį ir sustiprinusią bendradarbiavimą su tautinėmis bendruomenėmis. Centro pedagogai-savanoriai buvo pakviesti dirbti **Vilniaus Šv. Pokrovo cerkvės sekmadieninėje mokykloje**, veikiančioje prie **Vilniaus sentikių religinės bendruomenės**, kurioje vykdomas sistemingas vaikų ir jaunimo ugdymas, grindžiamas tradicine kultūra, dvasinėmis vertybėmis ir bendruomeniškumu.

Sentikių tradicinė kultūra Centrai jau daugiau kaip tris dešimtmečius yra viena svarbiausių tyrimų sričių. Centro specialistai nuosekliai organizuoja folkloro ekspedicijas, renka ir archyvuoja Lietuvos tautinių mažumų kultūros paveldo pavyzdžius, fiksuoja senuosius folkloro atlikėjus. Ypatingą vietą šioje veikloje užima Lietuvos sentikių dainuojamasis paveldas.

Per daugiau nei 30 metų Centras surengė ne vieną mokslinę konferenciją, taip pat seminarus ir meistriškumo kursus, skirtus sentikių giedojimo ir dainavimo tradicijoms. 2023 m. išleista pirmoji Lietuvoje sentikių dainuojamajam paveldui skirta knyga „Dainuoja Lietuvos sentikiai“, 2024 m. – Nikolajaus Zacharovo knyga „Lietuvos sentikių tradicinės dainos“. Taip pat išleista nemažai kompaktinių plokštelių su Lietuvos sentikių buitinėmis dainomis. Šie garso įrašai saugomi Centro archyve kaip reikšminga nematerialaus kultūros paveldo dalis.

Centro pedagogai taip pat inicijavo sentikių šeiminį ansamblių kūrimą, skatindami gyvąją tradicijos tęsą bendruomenėje. Nemaža dalis sekmadieninės mokyklos vaikų yra ir folkloro ansamblio „Arinuška“ dalyviai, todėl ugdymas mokykloje natūraliai siejasi su platesne Centro vykdoma kultūrine veikla.

Lietuvos sentikių dainuojamoji tradicija Lietuvoje susiformavo kaip savitas, lokaliai išaugęs reiškinys, kuriame atsispindi sentikių religinė ir kultūrinė tapatybė bei šimtmečius trukusi kaimynystė su lietuviais. Dėl šių istorinių sąveikų sentikių muzikinėje kultūroje atsirado unikalių melodinių, ritminių ir atlikimo bruožų, skiriančių Lietuvos sentikių folklorą nuo kitų regionų tradicijų.

Šiuo metu Centro specialistai inicijuoja ir vykdo Lietuvos sentikių dainuojamojo paveldo įtraukimo į Lietuvos nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą procedūras. Tai reikšmingas žingsnis, užtikrinantis šios tradicijos išsaugojimą, tęstinumą ir prieinamumą visuomenei.

Atsižvelgiant į šią ilgametę ir nuoseklią tyrimų bei sklaidos kryptį, Centro pedagogų veikla sekmadieninėje mokykloje įgavo ypatingą prasmę: jie su vaikais dirba būtent sentikių tradicinės dainuojamosios kultūros srityje, perduodami autentiškus repertuaro pavyzdžius, atlikimo būdus ir kultūrinius kontekstus. Tai ne tik ugdo jaunąją kartą, bet ir padeda bendruomenei išlaikyti savo kultūrinį identitetą sparčiai kintančiame socialiniame kontekste.

Nors ši veikla nėra tiesiogiai orientuota į naujai atvykusių užsieniečių grupes, jos reikšmė tautinių bendrijų kultūrinio tapatumo stiprinimui yra itin didelė. Sekmadieninė mokykla vienija įvairių kartų rusų ir kitų Rytų krikščioniškos tradicijos bendruomenių narius, tarp kurių vis dažniau atsiranda ir naujai Lietuvoje apsigyvenusių šeimų. Centro pedagogų dalyvavimas sudaro sąlygas vaikams ir jaunimui gilinti savo kultūrinę savastį, o kartu – natūraliai įsitraukti į platesnį Lietuvos kultūrinį lauką.

Ši iniciatyva prisideda prie:

- tarpkartinio ir tarpkultūrinio dialogo stiprinimo;
- bendruomenių kultūrinio gyvybingumo palaikymo;
- saugios ir atviros aplinkos kūrimo naujai atvykstančioms šeimoms;
- Centro pedagogų metodinės patirties sklaidos už įstaigos ribų.

Nors veikla nėra tiesiogiai skirta užsieniečių integracijai, ji natūraliai prisideda prie bendresnio tikslo – sudaryti sąlygas tautinėms bendrijoms išlaikyti savo kultūrinį identitetą ir darniai įsiliesti į Lietuvos visuomenę. Dėl to ši iniciatyva pagrįstai laikoma viena iš naujų 2025 m. Centro veiklų, turinčių ilgalaikį sociokultūrinį poveikį.

2. Integracinis jaunųjų užsieniečių įtraukimas į tarptautinę konferenciją „Mano šeima – mano ištakos“

2025 m. konferencija pirmą kartą buvo išplėsta taip, kad joje visaverčiai dalyviai tapo ir **naujai atvykusių užsieniečių vaikai bei jaunimas**. Ši iniciatyva gimė iš realaus poreikio suteikti jaunoms bendruomenėms saugią erdvę pasakoti savo istorijas, pristatyti kultūrą ir patirti, kad jų balsas Lietuvoje yra girdimas ir vertinamas.

Konferencijoje atsirado naujas integracinis modulis, kuriame:

- jaunuoliai iš įvairių bendrijų pristatė savo šeimos tradicijas, migracijos patirtis ir kultūrinius simbolius;
- vyko mišrios kūrybinės dirbtuvės, kuriose lietuvių ir užsieniečių vaikai kartu kūrė folkloro interpretacijas, dainavo, improvizavo, kūrė vizualinius pasakojimus;
- pedagogai iš užsieniečių bendruomenių prisidėjo prie pasirengimo, taip stiprindami tarpkultūrinį profesinį tinklą.

Ši veikla turėjo apčiuopiamą poveikį: jaunuoliai įgijo pasitikėjimo, užmezgė naujus socialinius ryšius, o Lietuvos vaikai ir pedagogai praplėtė savo kultūrinį akiratį. Konferencija tapo ne tik edukaciniu renginiu, bet ir **emociniu tiltu**, padėjusiu naujai atvykusiems jaustis matomais ir priimtais.

3. Nauja integracinė programa „Kultūrų dirbtuvės: tradicijos be sienų“

Atsižvelgdamas į augantį užsieniečių bendruomenių poreikį įsiliesti į Lietuvos kultūrinį gyvenimą, Centras 2025 m. inicijavo visiškai naują veiklą – **mišrių kūrybinių dirbtuvių ciklą**, skirtą Lietuvoje neseniai apsigyvenusioms šeimoms.

Dirbtuvės vyko keliais etapais ir apėmė:

- sertifikuotų liaudies meistrų vedamus užsiėmimus (taikomieji menai, folkloro ir liaudies choreografijos pamokas);
- bendras veiklas, kuriose dalyvavo lietuvių, ukrainiečių, kartvelų, moldavų, romų ir kitų bendrijų šeimos;
- kūrybinių komandų formavimą, kurios parengė bendrus pasirodymus tarptautinės vaikų ir folkloro asamblėjos bei festivalio „Pokrovo varpai“ metu.

Ši programa tapo viena ryškiausių metų naujovių: užsieniečiai ne tik mokėsi kitų tautų tradicijų, bet ir pristatė savąsias, o tai sukūrė **abipusio mokymosi ir pagarbos atmosferą**. Dirbtuvės padėjo naujai atvykusiems žmonėms užmegzti ryšius, atrasti savo vietą kultūriniame Lietuvos žemėlapyje ir patirti, kad jų kultūra yra ne tik toleruojama, bet ir laukiama.

2. NUOLATINIO TRADICINĖS KULTŪROS MOKYMO PROCESO VAIKAMS IR SUAUGUSIESIEMS TĄSA

2025 m. Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras nuosekliai tęsė ilgalaikę tradicinės kultūros ugdymo veiklą, skirtą vaikams, jaunimui ir suaugusiesiems. Centro vykdomas etninės kultūros ugdymas grindžiamas tautos kultūriniu patirtimi, tradicinėmis dorovės normomis, pagarba gyvenamajai aplinkai ir Lietuvai, šeimos, bendruomenės ir tautos tradicijoms, taip pat kitų tautų kultūrinėms vertybėms. Ši veikla tiesiogiai prisideda prie Tautinių mažumų departamento prioritetų – tautinių bendrijų kultūrinio tapatumo stiprinimo, tarpkultūrinio dialogo ir įtraukties.

Etninės kultūros ugdymas Centre plėtoja ugdytinių istorinę-kultūrinę atmintį, padeda suvokti save kaip konkrečios tautos, šeimos, giminės ir etnografinės srities atstovą, stiprina tautines tradicijas švietimo įstaigose. Folkloras, kaip sinkretinis reiškiny, ugdo pozityvią pasaulėjautą, žmogaus ir gamtos darną, iš kartos į kartą perduodamą pagarbą gyvybei ir gėriui.

ETNOKULTŪROS IR TRADICINĖS MUZIKOS MOKYKLOS VEIKLA

Centre nuolat veikia etnokultūros ir tradicinės muzikos mokykla, kurioje vyksta nenutrūkstamas mokymo procesas. Mokykla dirba pagal autorines ir Vilniaus muzikos bei bendrojo lavinimo mokyklose aprobuotas programas, pateiktas metodiniuose dokumentuose (pradinis, pagrindinis ir tęstinis ugdymas). Visi mokyklos darbuotojai yra patyrę pedagogai, turintys aukštąjį išsilavinimą ir ilgametę darbo su vaikais bei jaunimu patirtį. Mokymo programos objektas – įvairių tautų (rusų, baltarusių, lenkų, ukrainiečių, kartvelų, lietuvių ir kt.) etninė muzika ir jos kontekstai. Mokykloje mokosi įvairių tautybių vaikai ir jaunimas. Pamokose mokiniai nėra skirstomi pagal tautybę – grupės formuojamos pagal pasirengimo lygį, gebėjimus ir poreikius, kas skatina tarpkultūrinį dialogą ir ugdo pagarbą kitų tautų kultūrai.

Mokymo programos struktūra:

3-5 metai (ankstyvojo ugdymo grupė)

Užsiėmimai – 2 kartus per savaitę.

Programoje: liaudies žaidimai, dainos, šokiai, lavinantys klausą, atmintį, intonaciją, ritmiškumą, artikuliaciją, koordinaciją.

Žaisdami vaikai susipažįsta su muzikos kalba, tradiciniais muzikos instrumentais, liaudies tradicijomis ir šventėmis.

6–10 metų (1–4 klasės, pradinio kūrybinio ugdymo programa)

Užsiėmimai – 2–3 kartus per savaitę.

Privalomieji dalykai: žaidybinis folkloras, folkloro ansamblis, ritmika, liaudies šokis, solfedžio.

Pasirenkamieji dalykai: liaudies teatras, muzikos instrumentas, dekoratyviniai taikomieji menai.

Lavinama klausa, atmintis, intonacija, ritmiškumas, artikuliacija, koordinacija, darbo kolektyve įgūdžiai. Dekoratyvinių taikomųjų menų pamokose vaikai kartu su tėvais mokosi vyti juostas, siuvinėti, gaminti papuošalus ir kt.

11–18 metų (5–8 klasės, pagrindinio ugdymo programa)

Užsiėmimai – 2–4 kartus per savaitę.

Privalomieji dalykai: folkloro ansamblis, ritmika / choreografija, solfedžio, etnografijos istorija.

Pasirenkamieji dalykai: liaudies teatras, taikomieji menai, muzikos instrumentas, folkloro ekspedicijos.

Programa skatina nuodugnų tradicijų tyrinėjimą. Atskirai vyksta vyrų ir moterų grupių užsiėmimai, kuriuose mokiniai susipažįsta su vyriškojo ir moteriškojo dainavimo, šokio bei elgesio ypatumais ir skirtumais.

Dekoratyvinių taikomųjų menų pamokose vaikai kartu su tėvais mokosi vyti juostas, siuvinėti, gaminti papuošalus ir kt.

Ekspedicinė praktika – tai išvažiuojamosios pamokos į gyvenvietes. Išvykų metu mokiniai, vadovaujami pedagogų, renka ir fiksuoja folklorą. Surinkta medžiaga naudojama archyvuoti papildyti, kolektyvo repertuarui plėsti bei įvairių Lietuvos regionų istorijai ir tradicijoms pažinti.

Nuo 18 metų (suaugusiųjų ugdymo programa)

Užsiėmimai vyksta dviem kryptimis: bendrojo lavinimo ir profesinės orientacijos programomis.

Privalomieji dalykai: folkloro ansamblis, choreografija, sceninė praktika.

Pasirenkamieji dalykai: liaudies kalendorius, liaudies teatras, muzikos instrumentas, folkloro ekspedicijos.

Papildomi profesinės orientacijos programos dalykai: folkloro ekspedicijos, liaudies notacija, etnografijos istorija, etnografinis solfedžio, darbo su folkloro ansambliu metodika, muzikos istorija, muzikos instrumentas.

Programa skatina nuodugnų tradicijų tyrinėjimą, sceninio elgesio įgūdžių, folkloro ekspedicijų vykdymo ir surinktos medžiagos sisteminimo gebėjimų ugdymą, padeda pasirengti stojimui į aukštąsias mokyklas ir universitetus.

Kiekvienam mokiniui taikomas individualus ugdymo modelis, atsižvelgiant į jo poreikius, gebėjimus ir motyvaciją. Grupės sudaro 10–12 mokinių, o pamokų trukmė – 2–8 akademinės valandos per savaitę.

Praktinės veiklos ir metodinė bazė

Papildant teorines pamokas 2025 m. buvo organizuotos praktinės įvairių tautų liaudies kalendoriaus ir liaudies žaidimų pamokos, padedančios vaikams atpažinti folkloro panašumus ir skirtumus.

Remiantis programose numatytais tikslais, mokiniai mokosi:

- folkloro rinkimo metodikos,
- surinktų pavyzdžių šifravimo ir archyvavimo,
- darbo su garso įrašais,
- dialektologijos pagrindų,
- tradicinių šokių ir apeigų rekonstrukcijos.

Vadovaujami mokytojų, mokiniai užrašo folkloro pavyzdžius iš savo šeimų, giminaičių ir bendruomenių narių. Šie autentiški įrašai yra skaitmeninami ir sistemingai kaupiami Centro archyve, kuris tampa vertinga metodine ir tyrimų baze mokytojams, folkloro ansamblių vadovams, aukštųjų mokyklų dėstytojams ir studentams, tyrėjams bei etninės kultūros specialistams. Kiekvienais metais surinkta

medžiaga sudaro pagrindą Centro kolektyvų koncertinių programų kūrimui bei prisideda prie tradicinės kultūros tyrimų ir sklaidos.

Liaudies kalendoriaus ciklas

Mokymo programos temos grindžiamos liaudies kalendoriumi, todėl kiekvienas mokymo ciklas baigiasi tradicine švente, kurioje mokiniai pristato savo pasiekimus, įgytas žinias bei praktinius įgūdžius. Tokie renginiai ne tik stiprina bendruomeniškumą, bet ir suteikia vaikams galimybę patirti gyvosios tradicijos tęstinumą bei įvertinti savo indėlį į kultūros paveldą.

Bendradarbiavimas su liaudies meistrais

2025 m. mokykla tęsė bendras programas su liaudies meistrais, kurie supažindino mokinius su tradiciniais amatais, kostiumų gamyba ir autentiškų papuošalų kūrimu. Ši veikla padeda vaikams suvokti tradicinės kultūros visumą – nuo muzikos ir šokio iki materialiojo paveldo – bei skatina kūrybiškumą, smalsumą ir pagarbą tautosakos tradicijoms.

Mokyklos veikloje dalyvavo tarptautiniai ekspertai ir patyrę pedagogai:

- Tetiana Sopilka (Ukraina–Lenkija) – etno-muzikologė, folkloro pedagogė, atlikėja, folkloro ansamblio „Drevo“ solistė, lenkų folkloro ansamblio „Dziczka“ vadovė;
- Luka Mebonia (Sakartvelas–Lietuva) – etnomuzikantas, Vilniaus Broniaus Jonušo muzikos mokyklos projektų ir metodinės veiklos koordinatorius, kartvelų folkloro ansamblio „Pesvebi“ (Lietuva) bei „Shara“ (Sakartvelas) vadovas;
- Bartosz Zaczykiewicz (Lenkija) – teatro režisierius, pedagogas, liaudies teatro specialistas, Bogulsavskio teatro direktorius;
- Varsa Liutkutė Zakarienė (Vilnius, Lietuva) - Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Muzikinio folkloro archyvo vedėja, doktorantė, dėstytoja, folkloro ansamblio „Varangė“ vadovė;
- Evgen Efremov (Kijevas, Ukraina) - Kijevo P. Čaikovskio nacionalinės muzikos akademijos profesorius, menotyrininkas, folkloro ansamblio „Drevo“ vadovas;
- Arina Akopian (Vilnius, Lietuva) – Vilniaus B.Jonušo muzikos mokyklos Slavų tradicinės muzikos metodinės grupės bei LTMFC etnokultūros ir tradicinės muzikos mokyklos mokytoja, folkloro ansamblio „Arinuška“ vadovė;
- Nikolaj Zacharov (Vilnius, Lietuva) - baltarusių muzikinės kultūros tyrinėtojas, Vilniaus rusų folkloro centro direktorius, folkloro ansamblio „Arinuška“ vadovas;
- Dr. Rytis Ambrazevičius – Lietuvos muzikos ir teatro akademijos etnomuzikologijos katedros profesorius, Kauno technologijos universiteto profesorius;
- Dr. Halyna Pšeničkina (Lietuva-Ukraina) - etnomuzikologė, humanitarinių mokslų daktarė, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto Tautosakos archyvo skyriaus vyresnioji mokslo darbuotoja, Dnipro muzikos akademijos docentė (Ukraina), ukrainiečių folkloro atlikėja, ukrainiečių folkloro grupės „Namysto“ vadovė;
- Prof. dr. Rimantas Sliužinskas (Klaipėda, Lietuva) - Etno-muzikologas, habilituotas humanitarinių mokslų daktaras, LMTA ir KU profesorius
- Zuzanna Morawiecka-Pastuszenko (Varšuva, Lenkija) - Filologė, folkloro ansamblio „More“ vadovė.

Mokykloje pedagoginę veiklą vykdo aukštos kvalifikacijos Centro specialistai – Lietuvos muzikos ir teatro akademijos absolventai, etnomuzikologai, instrumentalistai, muzikos teorijos dėstytojai ir tradicinių amatų ekspertai, turintys ilgametę pedagoginę, koncertinę ir tyrimų patirtį. Jie ne tik veda nuoseklias tradicinės kultūros ugdymo programas vaikams, jaunimui ir suaugusiesiems, bet ir aktyviai dalyvauja tarptautiniuose projektuose, rengia seminarus, mokslines konferencijas, folkloro ekspedicijas bei prisideda prie tradicijų sklaidos ir tęstinumo užtikrinimo Lietuvoje ir užsienyje.

3. XX TARPTAUTINIO FOLKLO FESTIVALIO „POKROVO VARPAI“ ORGANIZAVIMAS

2025 m. lapkričio 5–9 dienomis Vilnius tapo tikru tarptautinio kultūrų dialogo centru – čia vyko XX tarptautinis folkloro festivalis „Pokrovo varpai“, prestižinis ir vienas svarbiausių bei ryškiausių etninės muzikos renginių Europoje, plačiai pripažintas tarptautinėje folkloro bendruomenėje. Festivalyje dalyvavo apie 800 atlikėjų – nuo Lietuvos regionų įvairių tautų folkloro ansamblių iki svečių iš Australijos, Bulgarijos, Ispanijos, Italijos, Latvijos, Lenkijos, Norvegijos, Sakartvelo, Serbijos, Ukrainos ir Vokietijos. Kaip ir kasmet, ypatingas dėmesys buvo skirtas Lietuvos tautinių bendrijų tradicinei kultūrai.

Festivalio programa buvo nepaprastai turtinga: koncertai prestižinėse Vilniaus salėse, liaudies šokių ir pasidainavimo vakarai, mokslinė konferencija, apskritojo stalo diskusijos, UNESCO nematerialaus paveldo pristatymai, tradicinio dainavimo laboratorijos ir kt. Kiekvienas renginys kvietė ne tik stebėti, bet ir dalyvauti, mokytis, kurti.

Jubiliejinis festivalis dar kartą patvirtino savo unikalų statusą kaip platformą, kurioje susitinka profesionalus menas, gyva tradicinė kultūra, moksliniai tyrimai ir bendruomeniškumas, o Lietuva atsiskleidžia kaip daugiatautė, kultūriškai atvira ir tarptautiniu mastu matoma valstybė.

Šių metų festivalis išsiskyrė išskirtine programa, apjungianti aukščiausio meninio lygio koncertus, edukacines veiklas, konferencijas, tarptautines diskusijas ir meistriškumo pamokas. Vilnius kelioms dienoms tapo daugiatautės Europos kultūros epicentru, pritraukiančiu tiek atlikėjus, tiek tyrėjus, tiek plačiąją auditoriją.

2025 m. festivalis buvo viena svarbiausių Centro iniciatyvų, skirtų M. K. Čiurlionio 150-osioms gimimo metinėms paminėti. Visi festivalio renginiai buvo papildyti teminiais akcentais, o atidarymo koncerte įvyko pasaulinė simfoninės poemos „Dedikacija Čiurlioniui“ premjera, suteikusi renginiui ypatingą reikšmę ir išskirtinį simbolinį akcentą.

Lapkričio 5 d. festivalio atidarymas įvyko Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje ir tapo įspūdingu kultūros įvykiu, pažymėjusiu XX tarptautinio folkloro festivalio „Pokrovo varpai“ pradžią. Atidarymo koncertas „Folkloras ir dabartis“ buvo vienas ryškiausių festivalio akcentų, sujungiantis tradicinės kultūros gylį, profesionalų meną ir tarptautinį bendradarbiavimą. Scenoje susijungė Lietuvos ir Sakartvelo atlikėjai, pristatę du išskirtinius kompozitoriaus Jievaro Jasinskio kūrinius.

Pirmasis – „ORERO“, paremtas kartvelų folkloro motyvais, jau pelnęs pripažinimą kaip vienas sėkmingiausių Festivalio *World Music* projektų.

Antrasis – Festivalio pasaulinė premjera, simfoninė poema „Dedikacija Čiurlioniui“, subtiliai interpretuojanti Čiurlionio kūrybos vizijas ir jau netrukus skambėsianti ir Tbilisye.

Šis muzikinis tiltas tarp tautų ir epochų buvo įgyvendintas su Vilnius JJAZZ Ensemble, vadovaujamu Jievaro Jasinskio, Šv. Kristoforo kameriniu orkestru, diriguojamu Maestro Modesto Barkausko, Sakartvelo ansambliu SHARA ir solistais iš Lietuvos ir Sakartvelo: Arina Akopian, Davidu Akopian, Milena Džalalbekova, Luka Mebonia ir kitais.

„Pokrovo varpai“ – vienintelis festivalis Baltijos šalyse, kasmet pristatantis *World Music* žanro premjeras, paremtas folkloro motyvais. Jo misija – parodyti, kad liaudies muzika gali kalbėti šiuolaikine kalba, būti suprantama ir artima jaunimui. Festivalis tapo platforma kultūriniams mainams, kur susitinka tautų balsai, o Vilnius – daugiakultūris miestas – dar kartą įrodė savo gebėjimą vienyti ir įkvėpti.

Koncerto metu festivalio kūrėjams ir dalyviams buvo įteiktos Vilniaus miesto mero Valdo Benkunsko padėkos, o sveikinimo žodžius tarė Teisingumo ministrė Rita Tamašunienė ir Tautinių mažumų departamento atstovė Rasa Paliukienė. Koncertas sulaukė ypatingo žiūrovų, kritikų ir profesionalų dėmesio. Pasaulinė premjera tapo vienu svarbiausių 2025 m. kultūrinių įvykių Lietuvoje, atskleidžiančiu Lietuvos gebėjimą jungti tradicijas, tarptautinį bendradarbiavimą ir aukščiausio meninio lygio atlikimą. Renginio metu publikos patirtis buvo sustiprinta interaktyviomis edukacinėmis žinutėmis apie kūrinių istoriją, tautinių tradicijų įtaką ir jų sąsajas su šiuolaikiniu menu.

Konferencija „Tautinių bendrijų tradicinė kultūra – išsaugojimo ir populiarinimo įvairiose šalyse patirtis“, vykusi lapkričio 6 d. Vilniaus Senamiesčio atnaujinimo agentūroje, tapo vienu svarbiausių festivalio „Pokrovo varpai“ mokslinių ir edukacinių akcentų. Ji subūrė Lietuvos ir užsienio folkloro tyrėjus, kultūros institucijų atstovus, tautinių bendrijų lyderius bei tradicinės kultūros puoselėtojus, suteikdama platformą patirčių mainams ir naujų įžvalgų pristatymui.

Konferencijos pranešėjai pristatė įvairių šalių praktikas: nuo folkloro rinkimo ir jo saugojimo, jaunimo įtraukimo į tradicinės kultūros veiklas, iki metodinių ir pedagoginių aspektų, skirtų bendruomenių tradicijų tęstinumui užtikrinti. Buvo aptarta, kaip gyvosios tradicijos transformuojasi skirtingose kultūrinėse ir socialinėse aplinkose, kokie iššūkiai kyla iš migracijos, urbanizacijos ir globalizacijos, bei kokias strategijas taiko bendruomenės tradicijų išsaugojimui ir sklaidai.

Programa:

Įžanginis žodis

Dr. JUOZAPAS BLAŽIŪNAS

Vilniaus universiteto Skaitmeninių kultūrų ir komunikacijos katedros docentas, Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūros direktorius

Pranešimai

VARSA LIUTKUTĖ ZAKARIENĖ (Vilnius, Lietuva)

Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Muzikinio folkloro archyvo vedėja, doktorantė, dėstytoja, folkloro ansamblio „Varangė“ vadovė

Keletas pastebėjimų iš LMTA Seinų–Punsko folkloro ekspedicijų medžiagos, saugomos MFA archyve
EVGEN EFREMOV (Kijevas, Ukraina)

Kijevo P. Čaikovskio nacionalinės muzikos akademijos profesorius, menotyrininkas, folkloro ansamblio „Drevo“ vadovas

Šiuolaikinis jaunimo folkloro judėjimas Ukrainos miestuose

DAMIANE GORDELADZE (Ozurgeti, Sakartvelas)

Etnomuzikantas, folkloro ansamblio „Gorda“ solistas

Gurijos liaudies dainos šeimoje – Gordeladzės šeimos pavyzdys

Dr. HALYNA PŠENIČKINA (Lietuva)

Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto Tautosakos archyvo skyriaus vyresnioji mokslo darbuotoja

Prof. dr. RIMANTAS SLIUŽINSKAS (Klaipėda, Lietuva)

Etno-muzikologas, habilituotas humanitarinių mokslų daktaras, LMTA ir KU profesorius

Kolektyvinio ukrainiečių folkloro dainavimo lietuvių bendruomenėje tyrimas

LUKA MEBONIA (Tbilisis, Sakartvelas)

Etno-muzikantas, Vilniaus Broniaus Jonušo muzikos mokyklos projektų ir metodinės veiklos koordinatorius, kartvelų folkloro ansamblių „Pesvebi“ ir „Shara“ vadovas

Patirtis dirbant su kartvelų ansambliu Lietuvoje

TATJANA ZAČIKEVIČ (Ukraina–Lenkija)

Folkloro ansamblių atlikėja ir vadovė, lenkų–ukrainiečių folkloro specialistė
 Patirtis išsaugant ir populiarinant tautinių mažumų tradicinę kultūrą Palenkės vaivadijoje (Lenkija)
 ZUZANNA MORAWIECKA-PASTUSZENKO (Varšuva, Lenkija)

Filologė, folkloro ansamblio „More“ vadovė
 Natūralūs gyvosios tradicijos kaitos procesai: iš Bosnijos grįžusių lenkų reemigrantų pavyzdys
 MARTA OLBORSKA (Gdanskas, Lenkija)

Psichologė, Rytų slavų kultūros specialistė
 Tradicinės kultūros išsaugojimas ir populiarinimas Liubušo vaivadijoje, vakarų Lenkijoje
 VOLHA BARYSHNIKAVA (Gdanskas, Lenkija)

Baltarusių etno-muzikologė, muzikos menų magistrė
 Baltarusijos folkloro bendruomenės Lenkijoje: tapatybės išsaugojimo klausimas priverstinės emigracijos kontekste
 EUGEN BARYSHNIKAU (Gdanskas, Lenkija)

Dūdmaišininkas, baltarusių tradicinės kultūros tyrėjas, ethnichby.org įkūrėjas
 Dūdmaišininko kelias: pedagoginė patirtis mokant tradicinio atlikimo stiliaus baltarusių–lietuvių dūdmaišiais
 CARLOS VICEN URIBARRI (Saragosa, Ispanija)

Ansamblio „Xinglar“ vadovas
 Tradicinė muzika, kaip terapija vyresnio amžiaus žmonėms.

Pagrindiniai konferencijos rezultatai ir išvados:

- Bendras sutarimas, kad tradicinės kultūros išsaugojimas reikalauja integruoto požiūrio – mokslinių tyrimų, edukacijos, praktinių veiklų ir tarptautinio bendradarbiavimo;
- Akcentuotas jaunimo įtraukimas kaip gyvosios tradicijos tęstinumo užtikrinimo veiksnys, skatinant savanorišką dalyvavimą ansambliuose, edukacinėse programose ir ekspedicijose;
- Patikrintos gerosios praktikos įvairiose šalyse (Ukraina, Sakartvelas, Lenkija, Baltarusija, Ispanija) gali būti pritaikytos Lietuvos kontekste, ypač bendruomenių tradicijų populiarinimui ir edukaciniams projektams;
- Pabrėžta, kad skaitmeninių įrankių ir archyvavimo sistemų naudojimas sustiprina tradicijos prieinamumą ir leidžia plačiau dalintis kultūriniu paveldu;
- Konferencijos metu išryškėjo poreikis nuolat skatinti tarptautinį dialogą, metodinių rekomendacijų mainus ir bendrų projektų įgyvendinimą tarp tyrėjų, pedagogų ir kultūros bendruomenių.

Taigi konferencija tapo ne tik žinių sklaidos, bet ir praktinio bendradarbiavimo platforma, sustiprinančia tarptautinį Lietuvos folkloro bendruomenių matomumą, skatinančia bendras iniciatyvas ir užtikrinančia tradicijų gyvybingumą šiuolaikiniame kultūriniame kontekste.

Tą pačią dieną Vilniaus universiteto Teatro salėje vyko tradicinis Lietuvos ir užsienio folkloro ansamblių koncertas „Unikalios tradicijos“, tapęs vienu ryškiausių festivalio „Pokrovo varpai“ renginių. Koncerte pasirodė gausus dalyvių būrys iš Lietuvos, Ukrainos, Sakartvelo ir Lenkijos pristatydami įvairių tautų autentišką muziką, dainas, šokius ir scenines tradicijas.

Renginio metu žiūrovai galėjo patirti:

- **Įvairių kultūrų folkloro įvairovę** – nuo senųjų liaudies dainų iki sudėtingų choreografinių ansamblių pasirodymų;
- **Ansamblių tarptautinį bendradarbiavimą**, kai jaunieji atlikėjai iš skirtingų šalių pasirodė kartu, demonstruodami polifoninės dainos, instrumentinės muzikos ir šokio sintezę;

- **Sceninį meistriškumą ir kūrybiškumą**, kuomet ansambliai perteikė tradicijų interpretaciją šiuolaikiniam žiūrovui, išlaikydami autentiškumo elementus.

Koncertas sulaukė ypatingo žiūrovų susidomėjimo – salė buvo pilna, o publikos reakcija rodo augantį visuomenės susidomėjimą tautinių mažumų kultūros paveldu. Šis renginys ne tik pristatė folkloro grožį ir gyvumą, bet ir sustiprino festivalio edukacinę, kultūrinę ir tarptautinę dimensiją, suteikdamas jauniesiems atlikėjams galimybę pasisemti patirties, pasirodyti tarptautinėje scenoje ir užmegzti kultūrinius ryšius.

Liaudies šokių ir pasidainavimų vakaras pagal gražią tradiciją tapo ne tik vakaru draugystės, bet ir kūrybinių eksperimentų arena. Čia susitiko muzikantai ir šokėjai iš įvairių šalių bei daugiatautės Lietuvos, kiekvienas atsinešęs savo unikalią kultūrą. Dalyviai su entuziazmu dalijosi tradicijomis, improvizavo kartu, mokėsi naujų judesių ir melodijų, o scena virto gyva kultūrų mozaika. Apšvietimas, muzika ir šokio ritmai sukūrė šventinę, įtraukią atmosferą, kurioje netikėtai gimė nauji meniniai deriniai.

Renginio svečiai buvo vaišinami Lietuvos nacionaliniais patiekalais, kurie dar labiau sustiprino jaukų ir šiltą bendrystės jausmą. Apdovanota aplodismentais ir šypsenomis auditorija tapo ne tik stebėtoja, bet ir dalyve kultūros mainų procese, o vakaro energija tęsėsi dar ilgai po paskutinio šokio žingsnio.

Lapkričio 7 d. Vilniaus Senamiesčio atnaujinimo agentūroje vyko tradicinio dainavimo laboratorijos, kurias vedė žinomi Lietuvos ir užsienio tradicinio dainavimo meistrai. Dalyviai turėjo unikalią galimybę gilintis į įvairias vokalo technikas, dainavimo stilistiką ir regioninius ypatumus, analizuoti melodijų struktūras ir ritminių modelių subtilybes.

Laboratorijos metu buvo nagrinėjami tiek vietiniai folkloro variantai, tiek tarptautinės tradicijos, lyginami jų dainavimo metodai ir ekspresijos priemonės. Meistrai demonstravo autentiškus dainavimo pavyzdžius, dalijosi paslaptimis, kaip pasiekti gyvą, jausmingą skambesį, mokė interpretacijos subtilybių ir kūrybinio dialogo su kitų kultūrų atlikėjais.

Dalyviai aktyviai praktikavo grupinį ir solo dainavimą, atliko bendras improvizacijas, jungė įvairių regionų stilistines ypatybes, mokėsi derinti harmoniją, tempą ir artikuliaciją. Laboratorijos atmosfera buvo intensyvi, bet įkvepianti: kiekvienas galėjo ne tik tobulinti techniką, bet ir patirti tikrą bendruomeniškumo jausmą, kai muzika tampa tiltu tarp kultūrų.

Renginį papildė diskusijos apie folkloro išsaugojimo ir sklaidos svarbą, pristatyti įrašai iš ekspedicijų, taip pat dalyviai dalinosi savo patirtimi ir įžvalgomis. Tai tapo ne tik praktinių įgūdžių įgijimo, bet ir žinių mainų platforma, stiprinanti tarptautinį kultūrų dialogą tradicinės muzikos srityje.

Šv. Kotrynos bažnyčioje nuskambėjo koncertas „Muzika gurmanams“ – išskirtinis, estetiškai brandus vakaras, kuriame susijungė Lietuvos ir užsienio folkloro kolektyvai bei gausus Lietuvos tautinių mažumų ansamblių būrys. Istorinės erdvės sakralumas ir ypatinga akustika sukūrė pakilią, susikaupimo ir vidinės šviesos kupiną atmosferą.

Publika buvo pakviesta į muzikinę kelionę po skirtingas kultūras ir tradicijas. Skambėjo autentiški kartvelų polifoninio dainavimo šedevrai – UNESCO pripažintas žmonijos nematerialaus kultūros paveldo fenomenas, garsėjantis sudėtinga daugiabalse struktūra ir ypatinga balsų dermės jėga. Taip pat pristatytas turtingas Armėnijos muzikinis paveldas, kurio tradicijos – įtrauktos į UNESCO nematerialaus kultūros paveldo sąrašą – atskleidė senąsias dvasines ir pasaulietines dainavimo formas, išsiskiriančias giliu emocionalumu ir ornamentine melodika.

Greta šių pasaulinės reikšmės tradicijų skambėjo lietuvių, rusų, ukrainiečių, baltarusių, lenkų, ispanų, norvegų, latvių ir vokiečių folkloras. Kiekviena programa atskleidė savitą muzikinę kalbą, regioninį charakterį ir bendruomenių kultūrinę tapatybę.

Koncertas tapo daugiau nei meniniu pasirodymu – tai buvo gyvas tarpkultūrinio dialogo pavyzdys. Skirtingų tautų atlikėjai dalijosi ne tik muzika, bet ir savo istorijomis, pasaulėjauta, tradicijų tęstinumo patirtimi. Lietuvos tautinių mažumų kolektyvai ypač ryškiai pademonstravo, kad jų kultūra Lietuvoje nėra vien istorinis palikimas – tai gyva, nuolat puoselėjama ir bendruomenės telkianti kūrybinė jėga. Vakaro atmosfera buvo šilta, įtraukianti ir kartu intelektualiai turtinga. Klausytojai ne tik mėgavosi aukšto meninio lygio atlikimu, bet ir tapo kultūrų bendrystės liudininkais – ten, kur tradicija skamba šiandien, čia ir dabar, kurdama prasmingą dialogą tarp tautų, kartų ir istorijų.

Lapkričio 8 d. Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos salėje vykęs koncertas „Festivalio dalyvių meniniai portretai“ tapo tikru folkloro maratonu – intensyviu, spalvingu ir kultūriškai turtingu festivalio akordu. Per kelias valandas scenoje pasirodė daugiau nei trisdešimt kolektyvų ir atlikėjų iš Lietuvos, Sakartvelo, Ukrainos, Lenkijos, Bulgarijos, Vokietijos, Norvegijos, Ispanijos, Latvijos – kiekvienas jų atvežė savitą tradicijos atspalvį, balsų dermę, šokio ritmą ar tautinį kostiumą. Tai buvo ne tik koncertas, bet ir gyvas kultūrų susitikimas, kur folkloras virto bendravimo kalba – nuo sutartinių iki gurietišku polifonijų, nuo verbų rišėtų dainų iki Aragonijos melodijų ir šokių. Bibliotekos salė prisipildė ne tik muzikos, bet ir bendrystės – kiekvienas pasirodymas liudijo, kad tradicija gyva ten, kur ją dalijasi žmonės.

Dvidešimtas „Pokrovo varpai“ festivalis ne tik šventė savo istoriją, bet ir įrodė, kad yra gyvybiškai reikalingas Lietuvai. Tai ne vien folkloro šventė – tai kultūrinės diplomatijos, edukacijos, bendruomenės stiprinimo ir meninės kūrybos platforma. Festivalis tapo veidrodžiu, kuriame atsispindi ne tik tautų paveldas, bet ir šiuolaikinės Lietuvos kultūrinis pulsas.

Vilnius, kaip festivalio šeimininkas, dar kartą patvirtino savo statusą – tai miestas, kuriame tradicija ne tik saugoma, bet ir kuriama iš naujo. „Pokrovo varpai“ skambėjo ne tik varpais, bet ir balsais, širdimis, idėjomis – ir jų aidas dar ilgai sklis kultūriniuose Lietuvos horizontuose.

2025 m. festivalio „Pokrovo varpai“ viešinimui buvo skirta ypatinga reikšmė, siekiant užtikrinti kuo platesnį Lietuvos ir užsienio auditorijų pasiekiamumą. Visi pagrindiniai festivalio renginiai buvo filmuojami, įrašomi ir skaitmeninami, o vėliau keliama į Centro interneto svetainę, „YouTube“ ir „Facebook“ platformas. Tai sudarė galimybę ne tik renginių dalyviams, bet ir plačiajai visuomenei susipažinti su festivalio programa, atlikėjais ir pristatomomis tradicijomis.

Svarbus šių metų akcentas - LRT televizijos dėmesys festivaliui. Nacionalinis transliuotojas parengė specialią laidą, kurioje pristatė festivalio kontekstą, jo ryšį su M. K. Čiurlionio 150-osiomis gimimo metinėmis ir pasaulinę simfoninės poemos „Dedikacija Čiurlioniui“ premjerą. Laidoje „Čiurlionis po Čiurlionio“ (LRT mediateka) buvo aptarta festivalio meninė programa, kūrybiniai procesai ir tarptautinis bendradarbiavimas, o žiūrovams suteikta galimybė išgirsti festivalio atlikėjus bei kūrėjų įžvalgas. Tokiu būdu festivalio organizatoriai ne tik užtikrino renginių prieinamumą, bet ir ženkliai išplėtė Lietuvos tautinių mažumų tradicinės kultūros sklaidos galimybes, sudarydami sąlygas šią kultūrą pristatyti nacionaliniu mastu ir tarptautinei auditorijai. Skaitmeninė sklaida tapo svarbia festivalio dalimi, leidžiančia ilgalaikėje perspektyvoje kaupti, saugoti ir viešinti unikalius nematerialaus kultūros paveldo pavyzdžius.

4. XXV JUBILIEJINĖS VAIKŲ IR JAUNIMO ETNINĖS KULTŪROS VASAROS MOKYKLOS "TRADICIJA" ORGANIZAVIMAS.

2025 m. Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras sėkmingai surengė XXV jubiliejinę vaikų ir jaunimo etninės kultūros vasaros mokyklą „Tradicija“. Ši tęstinė, nuo 2001 m. kasmet

organizuojama programa išsiskiria unikalia metodika, kurioje autentiškos tautosakos sklaida derinama su šiuolaikinėmis edukacijos formomis. „Tradicija“ yra viena svarbiausių Lietuvos tautinių mažumų kultūrinio ugdymo iniciatyvų, tiesiogiai prisidedanti prie tautinio tapatumo stiprinimo, tarpkultūrinio dialogo ir socialinės įtraukties.

Ši programa skirta vaikų ir jaunimo meninių gebėjimų ugdymui, kūrybinio potencialo atskleidimui ir prigimtinės vaiko kultūros puoselėjimui. Tai taip pat erdvė pedagogams ir kolektyvų vadovams kelti kvalifikaciją, dalintis patirtimi ir gauti sertifikatus.

2025 m. rugpjūčio 16–24 d. Palangoje vykusioje mokykloje dalyvavo 151 dalyvis, iš jų 130 vaikų ir jaunimo iš rusų, baltarusių, lenkų, ukrainiečių, kartvelų, armėnų, lietuvių ir kitų tautinių bendruomenių. Visi renginiai buvo atviri visuomenei, juose apsilankė apie 600 žiūrovų.

Pagrindinės veiklos:

4.1. Kasdienės meistriškumo pamokos

Aštuonias dienas vyko intensyvios teorinės ir praktinės pamokos, apimančios:

- tradicinį dainavimą,
- instrumentines tradicijas,
- liaudies choreografiją,
- liaudies teatrą,
- dekoratyviusius-taikomuosius menus,
- liaudies kalendoriaus tradicijas,
- ekspedicinės praktikos pagrindus.

Temos buvo parinktos remiantis mokymo programomis ir kviečiamų pedagogų tyrinėjamos tradicijos aktualumu.

Pedagogai:

Dr. Rytis Ambrazevičius, Nikolaj Zacharov, Luka Mebonia, Jurij Pastušenko, Giorgi Shanava, Dr. Irena Rokicka, Varsa Liutkutė-Zakarienė, Arina Akopian, Serhii Okhrymchuk, Tetiana Sopilka, Bartoś Zaczekiewicz, David Akopian, Irena Zacharova, Julija Malyškina, Jekaterina Šilvian, Julija Lankė, Zuzanna Morawiecka.

Meistriškumo pamokų temos:

- UNESCO nematerialus kultūros paveldas,
- lopšinių tradicijos,
- religinė dainuojamoji poezija,
- taikomieji menai,
- liaudies žaidimai ir kalendorius,
- Poliasės regiono tradicijos,
- Lietuvos sentikių kultūra,
- vyrų tradicinis dainavimas (lietuvių, rusų, baltarusių, ukrainiečių, kartvelų),
- ukrainiečių dainuojamoji tradicija,
- liaudies teatras ir apeiginis folkloras,
- Lietuvos lenkų tradicijos,
- moterų tradicinis dainavimas,
- folkloras ir jaunimas,
- ekspedicinės praktikos teorija.

4.2. Dalyvių koncertai Palangoje

Laikydamiės ilgametės tradicijos, mokyklos dalyviai surengė koncertus:

- Palangos botanikos parke ir poilsio namų „Politechnika“ teritorijoje,
- Palangos Kurhauzo salėje.

Koncertuose pristatyti mokymosi rezultatai, įvairių tautų folkloro programos, polifoninės dainos, instrumentinė muzika, liaudies choreografija. Šie renginiai tapo reikšminga Palangos kultūrinio gyvenimo dalimi ir parodė jaunųjų atlikėjų meistriškumą.

4.3. Seminaras pedagogams ir folkloro kolektyvų vadovams „Darbo su vaikų folkloro ansambliu metodika“.

Seminaro tikslas:

- gilinti ir atnaujinti profesines žinias,
- tobulinti darbo su vaikų ir jaunimo folkloro ansambliais įgūdžius,
- stiprinti metodinę bazę, reikalingą kokybiškam tradicinės kultūros ugdymui,
- skatinti pedagogų tarpusavio bendradarbiavimą ir patirties mainus.

Seminaro metu aptarti:

- vaikų folkloro ansamblio repertuaro formavimo principai,
- tradicinio dainavimo ir choreografijos mokymo metodai,
- darbo su skirtingo pasirengimo lygio vaikais strategijos,
- ansamblio sceninės kultūros ugdymas,
- autentiškumo ir kūrybiškumo dermė šiuolaikinėje edukacijoje.

Seminarą vedė patyrę folkloro pedagogai ir atlikėjai iš Lietuvos ir užsienio. Visi dalyviai gavo kvalifikacijos tobulinimo pažymėjimus, sustiprinančius jų profesines kompetencijas ir prisidedančius prie tautinių mažumų folkloro kolektyvų kokybinio augimo visoje Lietuvoje.

4.4. Apskritojo stalo diskusija jaunimui

Diskusija „Tradacinė liaudies kultūra ir vaikai: metodikos ir technologijos“ subūrė kultūros ir švietimo ekspertus, jaunimo organizacijų atstovus, pedagogus bei kultūros paveldo specialistus.

Aptartos temos:

- tradicinės kultūros aktualizavimas šiuolaikinėje edukacijoje,
- jaunimo vaidmuo tradicijų perdavime,
- technologijų panaudojimas kultūros sklaidai, ypač jaunimo auditorijose.

Diskusija parodė, kad jaunimas aktyviai domisi tradicijų išsaugojimu ir nori prisidėti prie jų puoselėjimo. Apskritojo stalo diskusijoje buvo nagrinėtos šios pagrindinės temos: tradicinės kultūros perdavimo modeliai šiuolaikinėje visuomenėje, jaunimo lyderystės vaidmuo kultūros paveldo puoselėjime, bendruomeniškumo stiprinimas per kūrybines iniciatyvas. Diskusijos dalyviai taip pat analizavo, kaip šiuolaikinės komunikacijos priemonės ir socialiniai tinklai gali tapti veiksmingu įrankiu etninės kultūros sklaidai, ypač jaunimo auditorijose.

Apskritojo stalo metu buvo pasiūlyta plėtoti jaunimo organizacijų, kultūros įstaigų ir švietimo institucijų bendradarbiavimą, įgyvendinant bendrus projektus, skirtus kultūros paveldo išsaugojimui ir jo aktualizavimui. Diskusija parodė, kad tradicinės kultūros puoselėjimo tema išlieka itin aktuali ir patraukli jaunimui. Dalyviai pabrėžė, jog bendromis mokytojų, kultūros specialistų ir jaunimo pastangomis galima ne tik išsaugoti, bet ir kūrybiškai atgaivinti tradicines vertybes, paverčiant jas prasminga ir gyva šiuolaikinio gyvenimo dalimi.

4.5. Viktorinos etninės kultūros temomis:

- papildė mokymosi procesą,
- padėjo įtvirtinti žinias,

- skatino loginį mąstymą,
- lavino komandinio darbo įgūdžius,
- didino motyvaciją pažintinei veiklai.

4.6. Tradicinių folkloro vakaronių veikla

Vaikai kartu su folkloro muzikos atlikėjais dainavo liaudies dainas, šoko, vaidino liaudies dramas, žaidė liaudies žaidimus. Mokykloje veikė videoteka, buvo organizuojamos filmų ir laidų apie etnokultūrą peržiūros.

Jubiliejinė „Tradicija“ ne tik šventė garbingą sukaktį, bet ir įkvėpė naują kartą. Dalyviai išsivežė ne tik žinias, bet ir troškimą tęsti – dalyvauti festivalyje „Pokrovo varpai“ bei kituose svarbiuose renginiuose. Tai nebuvo eilinė vasaros mokykla: tai buvo kultūros šventė, kurioje tradicija tapo gyva, kvėpuojanti ir jungianti bendruomenę.

5. LIETUVOS TAUTINIŲ MAŽUMŲ FOLKLO ARCHYVO SKAITMENINIMAS IR VIEŠINIMAS.

2025 m. Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras nuosekliai tęsė vieną iš savo strateginių veiklos krypčių – tautinių mažumų muzikinio folkloro archyvo skaitmeninimą, sisteminimą ir viešinimą. Ši veikla yra esminė siekiant išsaugoti Lietuvos tautinių bendruomenių tradicinės kultūros paveldą ir užtikrinti jo prieinamumą tiek dabarties, tiek ateities kartoms.

Centro specialistai daugelį metų kryptingai kaupia tautinių mažumų nematerialiojo kultūros paveldo pavyzdžius: ekspedicijų metu surinktą medžiagą, senus ir unikalius įrašus iš tradicinio folkloro atlikėjų, koncertus, meistriškumo kursus, konferencijas ir kitus renginius. Dėl šio nuoseklaus darbo suformuotas išskirtinės vertės muzikinio folkloro archyvas, kurio turinys nuolat plečiamas ir atnaujinamas.

Svarbią archyvo dalį sudaro nuo 1976 m. įvairiose laikmenose sukaupiti įrašai iš ekspedicijų į tautinių mažumų gyvenamas vietas, tarptautinių ir respublikinių festivalių, seminarų, apskritojo stalo diskusijų bei kūrybinių susitikimų su Lietuvos ir užsienio folkloro tyrėjais bei atlikėjais. Ši medžiaga yra neįkainojama tiek moksliniams tyrimams, tiek praktinei veiklai.

Archyvo naudotojai – įvairių tautų tyrėjai, folkloro ansamblių vadovai ir nariai, pedagogai, kultūros darbuotojai, kompozitoriai, atlikėjai, studentai bei etninės kultūros specialistai, taip pat visi, besidomintys daugiatautės Lietuvos kultūros savitumu. Pastaraisiais metais pastebimas ryškus užklausų dėl archyvinės medžiagos augimas, liudijantis didėjančią visuomenės ir profesionalų susidomėjimą tautinių mažumų kultūros paveldu.

Atsižvelgdamas į šį poreikį, Centras 2025 m. ypatingą dėmesį skyrė archyvo skaitmeninimui ir viešinimui, siekdamas, kad sukaupta medžiaga būtų lengviau prieinama ir integruota į platesnį Lietuvos atminties institucijų kultūros paveldo kontekstą. Daug archyvo įrašų jau yra pasiekiami Centro interneto svetainėje, o informacija apie archyvą ir jo naudojimo galimybes aktyviai skleidžiama tikslinėse grupėse visoje Lietuvoje.

Ši veikla ne tik prisideda prie tautinių mažumų kultūros išsaugojimo, bet ir stiprina Centro, kaip nacionalinės reikšmės institucijos, vaidmenį užtikrinant, kad unikalus muzikinis paveldas būtų apsaugotas, dokumentuotas ir prieinamas plačiajai visuomenei.

Nepaisant valstybės deklaruotų prioritetų, ši Centro funkcija vis dar nesulaukia adekvataus finansinio palaikymo. Muzikinio folkloro archyvo tvarkymas, skaitmeninimas ir viešinimas yra resursų reikalaujanti veikla, kurią efektyviai vykdyti būtina moderni įranga, profesionalūs specialistai ir nuolatinės investicijos. Nepaisant to, Centras šią veiklą vykdo nuosekliai ir atsakingai, suvokdamas jos gyvybišką svarbą tautinių bendruomenių kultūrinės atminties išsaugojimui. Tinkamas finansavimas leistų ne tik užtikrinti archyvo tęstinumą, bet ir ženkliai išplėsti jo prieinamumą, integruoti jį į nacionalines skaitmenines platformas bei užtikrinti ilgalaikę paveldo apsaugą.

6. TAUTINIŲ MAŽUMŲ TRADICINĖS KULTŪROS ĮAMŽINIMAS LIETUVOS KOMPOZITORIŲ *WORLD MUSIC* KRYPTIES KŪRINIUOSE: KOMPOZITORIAUS JIEVARO JASINSKIO KŪRINIO „DEKACIJA ČIURLIONIUI“ SUKŪRIMAS IR PRISTATYMAS LIETUVOJE BEI SAKARTVELE

Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras nuo 2009 m. nuosekliai įgyvendina unikalią, Baltijos šalyse analogų neturinčią iniciatyvą – kasmet užsako ir pristato naujus Lietuvos kompozitorių *World Music* žanro kūrinius, sukurtus tautinių mažumų tradicinės muzikos pagrindu. Ši iniciatyva sujungia profesionalųjį meną ir gyvąją tradiciją, sudarydama sąlygas įvairių tautų folklorui skambėti moderniame, tarptautinei auditorijai patraukliame kontekste. Tokiu būdu Centras ne tik saugo ir aktualizuoja tautinių bendrijų muzikinį paveldą, bet ir stiprina kultūrinio daugiatautiškumo tradicijas, skatina tarptautinį bendradarbiavimą ir suteikia platformą jaunosios kartos kūrėjams.

2025 m. ši iniciatyva įgavo ypatingą reikšmę, nes buvo skirta Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 150-osioms gimimo metinėms. Centras inicijavo ir įgyvendino projektą, kuris buvo įtrauktas į Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 991 patvirtintą M. K. Čiurlionio 150-ųjų gimimo metinių minėjimo programą nacionaliniu ir tarptautiniu mastu. Projekto tikslas – įprasminti Čiurlionio kūrybos palikimą per šiuolaikinę *World Music* estetiką, atskleidžiant jo sąsajas su tautiniu muzikiniu paveldu ir įkvepiant naujas kultūrines jungtis tarp šalių.

Centro užsakymu kompozitorius Jievaras Jasinskis sukūrė naują *World Music* krypties kūrinį – simfoninę poemą „Dedikacija Čiurlioniui“, skirtą M. K. Čiurlionio 150-osioms gimimo metinėms. Kūrinys buvo pristatytas 2025 m. lapkričio 5 d. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje, festivalio „Pokrovo varpai“ atidarymo koncerte.

Ši premjera tapo išskirtiniu ir reikšmingu įvykiu Lietuvos kultūriniame gyvenime. Scenoje susijungė Šv. Kristoforo kamerinis orkestras (meno vadovas ir dirigentas Modestas Barkauskas), Vilnius JJAZZ Ensemble, solistai iš Lietuvos ir Sakartvelo. Koncertas sulaukė didžiulio publikos susidomėjimo, o kūrinys buvo įvertintas kaip novatoriškas tiltas tarp Čiurlionio kūrybos, folkloro ir šiuolaikinės muzikos. Premjera tapo ne tik meniniu, bet ir simboliniu akcentu, atskleidusiu, kaip tautinių mažumų tradicinė muzika gali būti integruojama į šiuolaikinę kompozicinę kalbą ir reprezentuoti Lietuvą tarptautiniame kontekste.

Po premjeros Vilniuje kūrinys buvo pristatytas ir Sakartvele, Tbilisio Nacionalinių rūmų Teatro salėje. Renginio metu dirigavo žymus dirigentas Mirian Chuchunaishvili, o scenoje susijungė Giya Kancheli vardu pavadintas Tbilisio jaunimo orkestras, Vilnius JJAZZ Ensemble, Lietuvos ir Sakartvelo solistai.

Pilna žiūrovų salė, šilti atsiliepimai ir noras tęsti bendradarbiavimą parodė, kad projektas tapo reikšmingu kultūrų dialogo įvykiu, suartinusiu Lietuvos ir Sakartvelo muzikines tradicijas.

Projekto partneriai: Lietuvos kultūros ministerija, Vilniaus miesto savivaldybė, Tautinių mažumų departamentas prie LR Vyriausybės ir Lietuvos ambasada Sakartvele.

Projekto reikšmė:

- Sustiprino Lietuvos ir Sakartvelo kultūrinius ryšius.
- Aktualizavo tautinių mažumų tradicinę muziką šiuolaikinėje kūryboje.
- Įprasmino M. K. Čiurlionio jubiliejų tarptautiniu mastu.
- Pristatė Lietuvos kompozitorių kūrybą prestižinėse užsienio scenose.
- Praplėtė *World Music* žanro ribas, integruojant folklorą, džiazą ir akademinę muziką.
- Sukūrė ilgalaikio bendradarbiavimo pagrindą tarp Lietuvos ir Sakartvelo atlikėjų.

7. XIV RESPUBLIKINIO TAUTINIŲ MAŽUMŲ VAIKŲ IR JAUNIMO FOLKLORO KOLEKTYVŲ IR SOLISTŲ KONKURSO „TRADICIJŲ PAVELDĖTOJAI“ ORGANIZAVIMAS

2025 m. Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras sėkmingai įgyvendino tęstinį nacionaliniu mastu reikšmingą projektą - XIV respublikinį vaikų ir jaunimo folkloro konkursą „Tradicijų paveldėtojai“, skirtą Lietuvoje gyvenančių tautų tradicinės kultūros puoselėjimui, aktualizavimui ir perdavimui jaunajai kartai. Šių metų konkurso veiklos buvo derinamos su M. K. Čiurlionio 150-ųjų gimimo metinių minėjimu, akcentuojant nematerialaus paveldo ir profesionaliosios muzikos sąsajas, kūrybinės vaizduotės, simbolių ir tradicijų svarbą.

Konkursas siekia:

- puoselėti ir saugoti autentišką Lietuvoje gyvenančių tautų liaudies kultūrą;
- užtikrinti etninės kultūros tradicijų tęstinumą, supažindinant dalyvius su UNESCO saugomomis vertybėmis;
- sudaryti sąlygas vaikų ir jaunimo folkloro kolektyvų saviraiškai ir tarpkultūriniam bendradarbiavimui;
- stiprinti vadovų profesines kompetencijas per meistriškumo kursus, konsultacijas ir metodinę pagalbą;
- skatinti kūrybinę saviraišką, integruojant folklorą su kitomis meno formomis (ypač 2025 m. – per vaizduotę, simboliką ir dainuojamojo folkloro vizualizavimą, siejamą ir su Čiurlionio kūrybos dvasia).

Projektas truko visus metus ir apėmė nuosekliai išdėstytas veiklas:

1. **Regioninės perklausos** Klaipėdoje (Klaipėdos miesto savivaldybės Tautinių kultūrų centre, gegužės 3 d.); Visagine (Visagino kultūros centre, gegužės 10 d.); Vilniuje (Šv. Kotrynos bažnyčioje, gegužės 17 d.), kur tarptautinė komisija atrinko laureatus ir parengė tobulėjimo rekomendacijas.
2. **Meistriškumo kursai** Vilniuje ir Klaipėdoje, kuriuose dalyviai tobulino atlikimo įgūdžius, o vadovai - metodiką, remdamiesi autentišku folkloru ir UNESCO saugomomis tradicijomis.
3. **Koncertai-paskaitos** Ukmergėje, Visagine ir Vilniuje suteikę dalyviams sceninės patirties, o mokiniams - galimybę susipažinti su daugiataute Lietuvos folkloro panorama.
4. **Interaktyvi piešinių paroda „Piešiu tave, Čiurlioni“** – 2025 m. aktualija, leidusi vaikams vizualiai interpretuoti savo tautos tradicijas, atliekamą repertuarą ir už jo slypinčias istorijas. Ši integracija tarp muzikos ir vaizduojamojo meno organiškai siejosi su Čiurlionio kūrybos dvasia, jo gebėjimu jungti garsą, vaizdą ir simbolį. Dalyviai kūrė piešinius, įkvėptus M. K. Čiurlionio muzikos ir biografijos. Paroda pristatyta apdovanojimų šventėje skatino vaikų meninę saviraišką ir kultūrinį dialogą tarp muzikos ir dailės.
5. **Laureatų koncertas** - iškilmingas baigiamasis renginys Vilniaus rotušėje.

2025 m. konkurse dalyvavo apie 1345 vaikus ir jaunimo iš visos Lietuvos - lietuvių ir tautinių bendrijų (baltarusių, lenkų, rusų, ukrainiečių, kartvelų, armėnų, žydų, totorių, romų ir kt.) kolektyvai ir solistai. Dalyviai aktyviai patobulėjo: praplėtė repertuarą, atsisakė stilizacijų, sustiprino autentiško atlikimo įgūdžius.

Projektas stiprina vaikų ir jaunimo tautinę savimonę ir pagarbą kitų tautų tradicijoms; skatino kultūrų dialogą ir bendradarbiavimą; suteikė ilgalaikę metodinę naudą kolektyvų vadovams; aktualizavo folklorą jaunajai kartai, siejant jį su šiuolaikinėmis raiškos formomis ir Čiurlionio metų kontekstu; formavo tvarų kultūrinį tinklą tarp mokyklų, kultūros centrų ir tautinių bendrijų.

XIV konkursas „Tradicijų paveldėtojai“ 2025 m. buvo sėkmingai įgyvendintas ir organiškai įsiliejo į M. K. Čiurlionio 150-ųjų gimimo metinių minėjimo kontekstą, ugdydamas vaikų ir jaunimo ryšį su tradicija, kūrybiškumu ir daugiataute Lietuvos kultūros erdve.

8. XV TARPTAUTINĖS VAIKŲ IR JAUNIMO FOLKLORO ASAMBLĖJOS ORGANIZAVIMAS

2025 m. rudenį Vilniuje buvo pažymėtas ypatingu kultūriniu įvykiu – sostinėje vyko jubiliejinė XV tarptautinė vaikų ir jaunimo folkloro asamblėja. Šis renginys tapo tikra švente visai šeimai, kviečiančia pažinti, kurti ir dalintis liaudies meno lobiais.

Šių metų Asamblėja buvo skirta Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 150-ųjų gimimo metinių sukakčiai. Jo kūryba tapo renginių ašimi, įkvėpusia ne tik menines veiklas, bet ir edukacines iniciatyvas. Dalyviai (vaikų ir jaunimo folkloro kolektyvai, solistai, šeimos ansambliai ir jaunieji menininkai) ne tik pristatė savo pasirodymus, bet ir gilino žinias apie Čiurlionio kūrybą, biografiją bei tautos kultūrinį paveldą.

Asamblėją pradėjo meistriškumo pamokos, kurias vedė etninės kultūros specialistai iš Lietuvos ir užsienio. Vilniaus Senamiesčio Atnaujinimo Agentūroje ir Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centre vyko ukrainiečių, lenkų, lietuvių, sentikių ir kartvelų dainuojamosios tradicijos užsiėmimai. Jaunieji dalyviai mokėsi muzikinių subtilių, gilino atlikimo įgūdžius ir susipažino su kitų tautų folkloru.

Vilniaus rotušėje buvo surengta **Kauno Antano Martinaičio dailės mokyklos piešinių paroda „Čiurlionio pasaulis vaikų akimis“**. Kauno Antano Martinaičio dailės mokykloje kas metus rengiama nemažai projektinių parodų, viena kurių vadinasi „Svečiuose pas dailininką“. Šios parodos sumanytoja – žinoma tapytoja, mokytoja-metodininkė Aušra Andziulytė. Šiais jubiliejiniais metais paroda buvo dedikuota M. K. Čiurlioniui. Į projektą įsijungė didelis būrys mokyklos mokytojų. Pirmiausiai mokyklos mokiniams buvo prarastos dailės istorijos pamokos apie M. K. Čiurlionio gyvenimą ir kūrybą, lankytasi Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje, kur gėrėtasi menininko sukurtais originalais, o toliau per įvairius tapybos, kompozicijos užsiėmimus vyresniųjų klasių moksleiviai kūrė paveikslus, įkvėptus pamatytų menininko darbų. Šių darbų dalis ir buvo eksponuojama Vilniaus Rotušėje. Juose atsiskleidė įvairialypis mokinių santykis su įsimintais interpretacijai pasirinktais M. K. Čiurlionio kūrinių. Tiesmukų kopijų čia nebuvo, tačiau vienuose mokinių darbuose ryškėjo noras tarsi labiau susitapatinti su dailininko paveikslais, t. y. pratęsti jo pamėgtą koloristiką, išlaikyti kompozicinę vieno ar kito kūrinio schemą. Buvo pamėgta vaizduoti paties dailininko portretą, pilies, karalių, „Ramybės“, „Laidotuvių simfonijos“ motyvus. Kituose piešiniuose išryškėjo autentiškas, labiau asmenišką vaikų požiūris, kūrybiškas santykis su M. K. Čiurlionio originalais. Tuomet mes matome savarankišką spalvinį sprendimą, fantazijos kupiną mokinio viziją, kur temoje, detalėse, vaizduojamųjų objektų užuominose vis dėlto juntamos asociacijos, „čiurlioniška“ dvasia, menininko kūryba tampa įkvėpimo šaltiniu. Rotušėje eksponuoti darbai didžiąja dalimi tapybiniai, nors projekto metu buvo įgyvendintos įvairios technikos.

Vilniaus Rotušėje įvyko **VIII tarptautinė jaunųjų folkloristų konferencija „Čiurlionis vaikų akimis“**, skirta Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 150-osioms gimimo metinėms. Ji tapo kūrybiškumo ir kultūrinės atminties švente. Konferencijos dalyviai, mokiniai iš įvairių mokyklų ir folkloro kolektyvų, pristatė pranešimus, kuriuose atsiskleidė jų unikalūs požiūris į M. K. Čiurlionio kūrybą. Temų įvairovė stebino: nuo menininko vaikystės įtakos jo darbams iki paralelių tarp Čiurlionio paveikslų ir lietuvių liaudies dainų. Vaikai analizavo spalvų ir formų kalbą, mitologinius motyvus, šeimos vertybių atspindžius ir tautinio identiteto formavimąsi per meną. Ypatingo dėmesio sulaukė mokinių kūrybinės interpretacijos – kai kurie dalyviai pristatė savo sukurtus muzikinius kūrinius, įkvėptus Čiurlionio paveikslų, kiti – literatūrinius pasakojimus, dramos etiudus ar net vizualinius projektus. Pasirodymai ne tik atskleidė vaikų meninį potencialą, bet ir parodė, kaip giliai jie geba reflektuoti kultūrinį paveldą. Renginio organizatoriai pabrėžė, kad konferencijos tikslas buvo ne tik pažinti Čiurlionio kūrybą, bet ir skatinti vaikų domėjimąsi Lietuvos menininkais, lavinti jų socialinius įgūdžius, gebėjimą viešai kalbėti, stiprinti emocinį intelektą ir ugdyti pagarbą savo tautai, šeimai bei kultūrai. VIII tarptautinė jaunųjų folkloristų konferencija „Čiurlionis vaikų akimis“ tapo ne tik prasmingu kultūriniu renginiu, bet ir įsimintina švente, kurioje

susitiko praeitis ir dabartis, tradicija ir kūryba, vaikiškas smalsumas ir brandus meninis žvilgsnis. Tai dar vienas žingsnis link gyvos vaikų širdyse skambančios kultūros.

Rotušės fojė virto tikru liaudies amatų centru. **Kūrybinėse dirbtuvėse „Liaudies meistrai – vaikams“** dalyviai galėjo išbandyti saldainių gamybą, vytinių juostų pynimą, vilnos vėlimą, gintaro apdirbimą, keramikos lipdymą, liaudies juvelyrikos gamybą ir daugybę kitų veiklų. Meistrai ne tik demonstravo savo amatus, bet ir mokė vaikus bei jaunimą, skatindami kūrybiškumą ir domėjimąsi tradicijomis.

Renginio muzikinis akcentas - **šventinis koncertas**, subūrė geriausius vaikų ir jaunimo folkloro kolektyvus iš visos Lietuvos. Jų pasirodymai žavėjo autentiškumu, energija ir meile liaudies muzikai.

Profesionalų iš Lietuvos ir užsienio šalių dalyvavimas - neatsiejama Asamblėjos vertybinė dalis. Vaikai ir jaunimas čia turi išskirtinę galimybę mokytis iš gyvų tradicijos nešiotųjų: stebėti jų kvėpavimą, artikuliaciją, dainavimo manierą, pajusti, kaip folkloras tampa ne vien garsais, bet ir gyvenimo būdu – gyva, pulsuojančia kultūros tėkme.

Tokios pamokos – ne tik techninis tobulėjimas, bet ir dvasinis ugdymas. Profesionalų buvimas šalia, jų nuoširdus bendravimas ir dalijimasis savo kultūros lobiais įkvepia jaunuosius atlikėjus nebijoti būti savimi, kurti, ieškoti ir atrasti.

Kaip ir kasmet, Asamblėjos dalyvius nudžiugino didžiulis šventinis tortas – simbolinis bendrystės ir džiaugsmo akcentas, užbaigęs šią nepakartojamą kultūros šventę.

XV tarptautinė vaikų ir jaunimo folkloro asamblėja dar kartą įrodė, kad liaudies menas – gyvas, įkvepiantis ir vienijantis. Tai ne tik tradicijų puoselėjimas, bet ir tiltas tarp kartų, tautų ir kūrybinių pasaulių.

Lietuvos tautinių bendruomenių liaudies kūrybos kolektyvai – tai gyvos tradicijos saugotojai, kurių balsas dažnai lieka nuošalyje dėl kultūrinės ir socialinės atskirties. Nepaisant turtingo paveldėto kultūrinio lobyno, šie kolektyvai neretai susiduria su ribotomis galimybėmis pristatyti savo kūrybą, bendrauti su etninės tradicijos tyrėjais ar dalyvauti bendruose projektuose. Geografinis atitolimas nuo kultūros centrų, finansinių išteklių ir ryšių su užsienio specialistais stoka – tai tik keletas iššūkių, su kuriais jie susiduria.

XV tarptautinė vaikų ir jaunimo folkloro asamblėja Vilniuje – tai atsakas į šiuos iššūkius. Renginys ne tik atveria duris tautinių bendruomenių kolektyvams, bet ir kuria erdvę kūrybiniam bendravimui, saviraiškai bei kultūriniam dialogui. Asamblėjos organizatoriai, bendradarbiaudami su kultūros centrais, mokyklomis ir bendruomenėmis iš visos Lietuvos, rūpinasi, kad net ir iš tolimiausių šalies kampelių atvykę dalyviai jaustųsi matomi, išgirsti ir įtraukti.

Ši šventė – ne tik galimybė vaikams ir jaunimui pažinti savo tautos kultūrą, bet ir paskata didžiuotis ja, atrasti jos gyvybingumą bei sąsajas su kitų tautų tradicijomis. Asamblėja tampa gyvu pavyzdžiu, kaip etninė kultūra gali ugdyti bendrąsias kompetencijas, pilietinę savimonę ir pagarbą kultūriniam įvairiapusiškumui.

9. LIETUVOS TAUTINIŲ MAŽUMŲ TRADICINĖS KULTŪROS PUOSELĖJIMAS IR SKLAIDA: TAUTINIŲ MAŽUMŲ FOLKLORO KOLEKTYVŲ, REPREZENTUOJANČIŲ TRADICINĘ KULTŪRĄ, KONCERTINIŲ PROGRAMŲ RENGIMAS IR PRISTATYMAS

Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centro folkloro kolektyvai „Arinuška“, „Pesvebi“, „Jurai“ ir „Sviato“ 2025 m. aktyviai dalyvavo Vilniaus kultūriniame gyvenime nuolat koncertuodami miesto renginiuose, šventėse ir edukacinėse programose. Centras tęsė plačią edukacinę veiklą Lietuvos mokyklose, darželiuose ir kultūros centruose, pristatydamas vaikams ir jaunimui įvairių tautų tradicinę muziką, papročius ir kalbų įvairovę. Per metus surengta daugiau nei 60 koncertų ir edukacinių pasirodymų, tarp jų: „Vaikų folkloro asamblėja“, „Staryj novyj god“, Užgavėnių programa, „Pavasario

sutiktuvės“, „Soroki“, Šv. Velykų koncertai, „Šeimos dienos koncertas“, „Troica“, Joninių programa, „Rugiapjūtės apeigos“, „Lino kelias“, „Kopūstienė“, „Kuzminki“ ir kiti projektai.

2025 m. rugsėjį Centro folkloro ansamblis „Arinuška“ atstovavo Lietuvai tarptautiniame folkloro festivalyje „Mosaic Festival Berlin“ Vokietijoje, pristatydamas Lietuvos tautinių bendrijų muzikinį paveldą tarptautinei auditorijai ir stiprindamas kultūrinius ryšius su užsienio partneriais.

Metų veiklų paletę papildė ir folkloro muzikos koncertas Palangos Kurhauze, kuriame kartu pasirodė sentikių, baltarusių, lenkų, ukrainiečių, kartvelų ir kitų tautinių bendruomenių atlikėjai. Šis renginys tapo išskirtine galimybe pajūrio publikai susipažinti su Lietuvos tautinių mažumų dainuojamąja tradicija ir jos stilistine įvairove.

Visi šie renginiai suteikė klausytojams unikalią galimybę iš arti patirti daugiatautės Lietuvos kultūrinį paveldą, o Centro kolektyvams toliau stiprinti savo vaidmenį kaip vieniems svarbiausių tautinių bendrijų tradicinės kultūros ambasadorių.

10. TAUTINIŲ MAŽUMŲ MENO KOLEKTYVŲ KONSULTAVIMAS

2025 m. Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras nuosekliai tęsė vieną iš savo strateginių veiklos krypčių – metodinę pagalbą tautinių mažumų folkloro kolektyvams ir jų vadovams. Ši veikla yra itin svarbi siekiant užtikrinti autentiškos tradicinės kultūros tęstinumą, profesionalų jos atlikimą ir kokybišką sklaidą nacionaliniu mastu.

Centro specialistai teikė kompleksines konsultacijas, apimančias:

- repertuaro formavimą ir praturtinimą, atsižvelgiant į kiekvienos tautos tradicijas, regioninius ypatumus ir autentišką atlikimo manierą;
- autentiško folkloro rinkimo metodiką, skatinant ansamblių narius fiksuoti savo bendruomenių tradicijas, dainas, šokius ir instrumentinę muziką;
- metodinę pagalbą ruošiantis kalendorinėms šventėms, festivaliams ir koncertams;
- konsultacijas folkloro ir etnografijos klausimais, naudojantis Centro fonoteka, videoteka ir biblioteka;
- informavimą ir kuravimą, susijusį su didžiaisiosios sostinės renginiais, įskaitant tarptautinius festivalius ir respublikinio masto projektus.

Dėl šios nuoseklios metodinės veiklos kasmet vis daugiau tautinių mažumų kolektyvų sėkmingai dalyvauja nacionaliniuose renginiuose, koncertuoja prestižinėse Lietuvos scenose ir reprezentuoja savo bendruomenes aukšto meninio lygio programomis.

2025 m. ypatingas dėmesys buvo skirtas:

- vaikų ir jaunimo kolektyvų konsultavimui, ruošiantis Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centro konkursui-peržiūrai „Tradicijų paveldotojai“;
- metodinei paramai, padedant kolektyvams pasirengti Užgavėnėms, Velykoms, Joninėms, rudens apeigoms ir kitoms tradicinėms šventėms;
- individualioms konsultacijoms, kurias kolektyvų vadovai itin aktyviai inicijavo, rengdami repertuarą ir planuodami dalyvavimą festivaliuose.

Pastebima aiški teigiama tendencija: vis daugiau kolektyvų vadovų atsisako stilizuotų, modernizuotų folkloro formų ir grįžta prie autentiškos tradicijos, domisi archyviniais įrašais, regionine stilistika ir tradicinėmis atlikimo technikomis. Tai rodo Centro metodinės veiklos efektyvumą ir ilgalaikį poveikį tautinių mažumų kultūros laukui.

Centro konsultacinė veikla 2025 m. ženkliai prisidėjo prie aukštesnio meninio lygio tautinių mažumų kolektyvų pasirodymų; autentiškos tradicijos išsaugojimo ir perdavimo jaunajai kartai; kultūrinio dialogo stiprinimo tarp skirtingų tautinių bendrijų; profesionalios folkloro sklaidos nacionaliniu mastu.

11. INFORMACIJOS APIE LIETUVOS TAUTINIŲ MAŽUMŲ TRADICINĘ KULTŪRĄ VIEŠINIMAS VISUOMENĖS INFORMAVIMO PRIEMONĖSE.

2025 m. Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras nuosekliai stiprino tautinių bendrijų tradicinės kultūros matomumą nacionalinėje informacinėje erdvėje. Informacija apie Centro veiklas, renginius ir tautinių mažumų kultūros paveldą buvo aktyviai viešinama kultūros ir bendrosios informacijos portaluose, socialiniuose tinkluose, institucijų interneto svetainėse, taip pat spausdintose ir skaitmeninėse programėlėse bei plakatuose.

Didelis dėmesys skirtas profesionaliai komunikacijai žiniasklaidoje: Lietuvos kultūros dienraščiuose ir portaluose publikuoti renginių anonsai, recenzijos, interviu ir straipsniai apie tautinių mažumų kolektyvų veiklą, festivalio „Pokrovo varpai“ programą, edukacines iniciatyvas ir tarptautinius projektus. Taip buvo pasiekta plati auditorija nuo kultūros profesionalų iki šeimų, pedagogų ir jaunimo.

Svarbi 2025 m. viešinimo dalis buvo bendradarbiavimas su nacionaliniu transliuotoju LRT, kuris rengė reportažus ir laidas apie Centro veiklas, pristatė tautinių mažumų tradicinės kultūros pavyzdžius ir aktualijas. Tai ženkliai padidino Centro projektų matomumą ir sudarė sąlygas plačiai visuomenei susipažinti su daugiataute Lietuvos kultūros panorama.

Skaitmeninė komunikacija taip pat išliko vienu svarbiausių sklaidos kanalų: Centro socialinių tinklų paskyrose ir interneto svetainėje buvo nuolat publikuojamos naujienos, vaizdo įrašai, edukaciniai pasakojimai, archyvinė medžiaga ir renginių transliacijos. Tai leido pasiekti auditorijas visoje Lietuvoje ir už jos ribų, įtraukti jaunimą ir skatinti domėjimąsi tautinių bendrijų kultūriniu paveldu.

2025 m. viešinimo veiklos ženkliai prisidėjo prie tautinių mažumų kultūros matomumo didinimo; visuomenės informavimo apie tradicijų įvairovę ir jų išsaugojimo svarbą; Centro projektų ir renginių auditorijos augimo; kultūrinio dialogo ir tarpkultūrinio supratimo stiprinimo nacionaliniu mastu.

12. TARPTAUTINIO MENŲ FESTIVALIO „KALĖDINIAI VAKARAI“ ORGANIZAVIMAS.

Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras kartu su partnere – Slavų tradicinės muzikos mokykla – 2025 metais surengė tradicinį tarptautinį menų festivalį „Kalėdiniai vakarai“. Festivalis buvo skirtas Lietuvos Respublikos Seimo paskelbtoms M. K. Čiurlionio 150-osioms gimimo metinėms ir tapo reikšmingu kultūriniu įvykiu, įprasminusiu šią sukaktį nacionaliniu ir tarptautiniu mastu.

Festivalis ne tik įgyvendino Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą minėjimo veiklos planą, bet ir dar kartą patvirtino Lietuvos, kaip daugiatautės ir kultūriškai atviros valstybės, tapatybę. Programa, kurios ašimi tapo koncertas „Epochų sąskambiai: Čiurlionis ir dabartis“, išryškino M. K. Čiurlionio kūrybos aktualumą šiandienos kontekste, kartu pristatydamą Lietuvoje nuo seno gyvenančių tautų kultūrinį paveldą kaip gyvą, branginamą ir kūrybiškai plėtojamą šalies turtą.

Festivalis subūrė aukščiausio meninio lygio atlikėjus iš Lietuvos ir užsienio, užtikrino profesionalią meninę kokybę, o koncertai vyko prestižinėse Vilniaus koncertinėse erdvėse, suteikdami klausytojams galimybę patirti išskirtinę muzikos ir meno šventę.

Projektas „Epochų sąskambiai: Čiurlionis ir dabartis“

Julijos Lankės projektas „Epochų sąskambiai: Čiurlionis ir dabartis“ tapo vienu ryškiausių festivalio meninių akcentų, skirtų M. K. Čiurlionio 150-osioms gimimo metinėms. Tai originalus kūrybinis sumanymas, jungiantis muziką, tapybą, poeziją ir šiuolaikinį pasaulio suvokimą į vientisą meninę erdvę, kurioje laikas virsta sąskambiu, o epochų ribos išnyksta.

Projektas atskleidė, kaip šiandien skamba Čiurlionio genijus – ne kaip istorinis reliktas, bet kaip gyvas kūrybinis impulsas. Koncertas išryškino jo kūrybos aktualumą šiuolaikiniame kultūriniame kontekste ir

kartu atvėrė dialogą tarp Lietuvos ir Sakartvelo kultūrų – artimų savo dvasia, poetiškumu, pagarba tradicijai ir šviesos siekiu.

Programą atliko jauni, tačiau jau tarptautinį pripažinimą pelnę muzikantai iš Lietuvos ir Sakartvelo: David Akopian (smuikas), Julija Lankė (fortepijonas), Arina Akopian (etninis vokalas), Luka Mebonia (etninis vokalas, perkusija), Giorgi Shanava (etninis vokalas), Džiugas Daugirda (perkusija) ir Andrius Žibikas (perkusija). Jų pasirodymas pasižymėjo drąsia tradicijos ir šiuolaikinės raiškos sinteze – liaudies melodijos buvo interpretuojamos naujomis formomis, o sodrus, subtiliai niuansuotas vokalas, lydimas smuiko, fortepijono ir perkusijos, kūrė įtaigius, vizualią Čiurlionio tapybos estetiką primenančius garsovaizdžius.

Koncertai Vilniaus Šv. Kotrynos bažnyčioje ir Visagino kultūros centre „Draugystė“ suteikė projektui ypatingą atmosferą. Sakralinė ir kultūrinė erdvė sustiprino muzikos, poezijos ir vizualinės estetikos sąsąmbį, paversdama šiuos vakarus ne tik koncertais, bet ir išskirtine menine patirtimi.

Festivalio koncertas **Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje** tapo vienu ryškiausių programos akcentų. Jame pasirodė **Elblongo kamerinis orkestras iš Lenkijos, vadovaujamas Maestro Mirian Khukhunaishvili iš Sakartvelo.**

2007 metais įkurtas kolektyvas – vienas jauniausių kamerinių ansamblių Lenkijoje, tačiau per palyginti trumpą laiką pelnęs solidų pripažinimą tiek savo šalyje, tiek tarptautinėje erdvėje dėl aukštos meninės kultūros ir brandžių interpretacijų.

Vilniuje pristatyta programa išsiskyrė stilistine ir emocine įvairove. Skambėjo Arnoldo Schönbergo romantinės mistikos kupina „Verklärte Nacht“, sakrali ir susikaupusi Krzysztofo Pendereckio „Chaconne“, energija pulsuojančios Gražynos Bacewicz Koncertas styginių orkestrui bei spalvingos Sulkhan Tsintsadze folkloro miniatiūros. Koncerto kulminacija tapo Wojciecho Kilaro „Orawa“, alsuojanti kalnų gyvybingumu ir ritmine ekspresija.

Maestro Khukhunaishvili – vienas ryškiausių jaunosios kartos dirigentų – suteikė programai išskirtinę interpretacinę gelmę. Jo subtilus, tačiau energingas dirigavimas atskleidė kiekvieno kūrinio dramaturginę struktūrą, o tarptautinė patirtis leido organiškai sujungti skirtingų epochų ir kultūrų muzikines kalbas į vientisą meninę visumą.

Šis koncertas tapo ne tik aukšto profesinio lygio pasirodymu, bet ir simboliniu kultūrinio dialogo aktu – Lenkijos ir Sakartvelo muzikinės tradicijos susitiko Lietuvos sostinėje, praturtindamos festivalio programą ir sustiprindamos tarptautinį bendradarbiavimą.

Ne mažiau svarbi festivalio dalis – **edukacinė veikla**. Organizatoriai nuosekliai investuoja į žmogiškąjį potencialą, kviesdami pasaulinio lygio atlikėjus ne tik koncertuoti, bet ir dalytis savo patirtimi su jaunąja karta. Šį kartą meistriškumo kursus vedė atlikėjai iš Sakartvelo – Luka Mebonia (etninis vokalas, perkusija) ir Giorgi Shanava (etninis vokalas).

Jie dirbo su Vilniaus jaunimu – folkloro ansamblių dalyviais, supažindindami juos su kartvelų tradicinio dainavimo, daugiabalsės harmonijos ir choreografinės raiškos principais. Užsiėmimai tapo autentiška patirtimi: jaunieji atlikėjai galėjo iš arti pajusti kartvelų muzikinės kultūros gyvybingumą, emocinę jėgą ir kolektyvinio dainavimo energiją.

Be vokalo ir choreografijos, kursų metu buvo pristatyti ir tradiciniai kartvelų liaudies instrumentai, atvėrę naujus tembrinius horizontus bei praturtinę jaunųjų muzikantų suvokimą apie pasaulio etninės muzikos įvairovę. Šios pamokos ugdė ne tik techninius gebėjimus, bet ir kultūrinį smalsumą, pagarbą tradicijai bei atvirumą tarptautiniam dialogui.

Festivalis „Kalėdiniai vakarai“ dar kartą patvirtino savo reikšmę Lietuvos kultūriniame gyvenime. Jis praturtino sostinės meninį kraštovaizdį, stiprino tarptautinius ryšius ir kūrė erdvę prasmingam kultūrų

susitikimui. Aukšta meninė kokybė, profesionaliai suburti atlikėjai ir konceptualios programos atskleidė muzikos universalumą – nuo folkloro šaknų iki šiuolaikinių interpretacijų.

Edukacinė festivalio kryptis įrodė, kad menas gali būti ne tik scena, bet ir gyva mokykla, kurioje ugdomi būsimi kultūros kūrėjai. Profesionaliai įgyvendintas projektas sujungė tradiciją ir modernumą, vietos bendruomenes ir tarptautinius partnerius. Festivalis tapo ne tik šventiniu Vilniaus kultūros akcentu, bet ir svarbiu indėliu į Lietuvos kultūrinės tapatybės stiprinimą bei jos sklaidą tarptautinėje erdvėje.

III SKYRIUS

ESAMOS SITUACIJOS APIBENDRINIMAS

Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras turi stiprų profesinį ir kultūrinį pagrindą, paremtą ilgamete patirtimi, aukštos kvalifikacijos specialistais, unikaliu tautinių mažumų folkloro archyvu ir tvirtomis partnerystėmis Lietuvoje bei užsienyje. Šios stiprybės leidžia Centrai veikti kaip svarbiam tautinių bendrijų kultūros puoselėjimo, edukacijos ir tarpkultūrinio dialogo židiniui.

Tačiau įstaigos veiklą riboja finansinių ir žmogiškųjų išteklių trūkumas, didelė administracinė našta, nepakankamos patalpos ir technologiniai iššūkiai. Šie veiksniai mažina veiklos apimtį ir stabdo ilgalaikių iniciatyvų plėtrą, ypač archyvo, edukacijos ir komunikacijos srityse.

Išorinė aplinka Centrai suteikia reikšmingų galimybių: valstybės prioritetai tautinių mažumų kultūros srityje, ES finansavimo programos, augantis visuomenės susidomėjimas etnine kultūra, skaitmeninimo procesai ir tarptautinio bendradarbiavimo plėtra. Šios tendencijos gali sustiprinti Centro vaidmenį nacionaliniu mastu ir padėti jam tapti kompetencijų centru tautinių mažumų nematerialaus paveldo srityje. Kita vertus, veiklą gali apsunkinti nepastovus projektinis finansavimas, demografiniai pokyčiai, globalizacijos poveikis tradicijoms, geopolitiniai veiksniai ir auganti konkurencija kultūros sektoriuje. Šios grėsmės reikalauja nuoseklaus rizikų valdymo, veiklos diversifikavimo ir ilgalaikio finansinio stabilumo užtikrinimo.

Centras turi tvirtą profesinį pagrindą ir aiškų kultūrinį identitetą, tačiau norint užtikrinti tvarią plėtrą būtina stiprinti infrastruktūrą, žmogiškuosius išteklius, komunikaciją ir finansavimo modelius. Strateginis planas turėtų remtis šiomis įžvalgomis, siekiant maksimaliai išnaudoti galimybes ir sumažinti rizikas.

IV SKYRIUS

INFORMACIJA APIE PLANUOJAMĄ VEIKLĄ ATEINANČIAIS FINANSINIAIS METAIS

TAUTINIŲ MAŽUMŲ DEPARTAMENTO PRIE LRV FORMULUOJAMOS UŽDUOTYS 2026 METAMS

1. Susiplanuoti renginių skaičių Rytų Lietuvos regione (bent 1 renginys) ir įtraukti į Centro organizuojamas veiklas Rytų Lietuvos regiono kolektyvus.
2. Užtikrinti tradicinių renginių tęstinumą (folkloro festivalis „Pokrovo varpai“, vasaros mokykla „Tradicija“, konkursas - festivalis „Tradicijų paveldėtojai“, Tarptautinė vaikų ir jaunimo folkloro asamblėja) ir organizuoti veiklas, susijusias su Tautinių bendrijų metais.
3. Pateikti „Lietuvos sentikių buitinio dainavimo tradicijos“ paraišką Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadui.

4. Įtraukti bent 30 tautinių mažumų kolektyvų į Centro vykdomas perklausas.
5. Matuoti ir analizuoti įstaigos organizuojamos veiklos ir kultūros renginių kokybę, pasitelkiant dalyvių pateikiamus vertinimus balais nuo 1 iki 10 (matuojant mažiausiai 20% įstaigos veiklų ir siekiant ne mažesnio kaip 8 balų vidurkio) ir / ar kitus kokybės kriterijus (sukurtos priemonės vertinti kokybę pagal dalyvių kitus vertinimus, spaudos atstovų ir menotyrininkų straipsnius, renginių lankomumą, organizuojamų renginių / mokymų dalyvių skaičiaus dinamiką ir kt.).

VEIKLOS TIKSLAI 2026 M.

6. Užtikrinti nenutrūkstamą Lietuvos tautinių mažumų tradicinės kultūros ugdymo procesą, stiprinant sistemingą neformalųjį švietimą ir tradicijų perdavimą jaunajai kartai.
7. Plėtoti tautinių bendruomenių tradicinės kultūros išsaugojimą, dokumentavimą ir sklaidą Lietuvoje bei tarptautinėje erdvėje.
8. Stiprinti folkloro kolektyvų, pedagogų ir tautinių bendruomenių organizacijų kompetencijas bei veiklos tvarumą.
9. Skatinti jaunimo aktyvų įsitraukimą į etnokultūrinę veiklą ir tarptautinius kultūros projektus.
10. Plėtoti tarpkultūrinį dialogą ir formuoti atviros, daugiakultūrės Lietuvos įvaizdį.

UŽDAVINIAI 2026 M.

1. Pateikti „Lietuvos sentikių buitinio dainavimo tradicijos“ paraišką Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadui.
2. Organizuoti viešus kultūros renginius (festivalius, koncertus, edukacines programas, kūrybines dirbtuves), pristatančius tautinių bendruomenių kultūrą, tradicijas ir amatus bei atskleidžiančius jų kultūrinę savastį ir tapatumą.
3. Užtikrinti nenutrūkstamą neformaliojo švietimo programų įgyvendinimą vaikams, jaunimui ir suaugusiesiems, sudarant sąlygas sistemingai mokytis tradicinės muzikos, dainavimo, šokio ir papročių.
4. Tęsti folkloro ekspedicijas, vykdyti tautinių mažumų nematerialaus kultūros paveldo dokumentavimą, archyvavimą ir skaitmeninimą, plečiant Centro archyvą ir didinant jo prieinamumą.
5. Įtraukti tautinių bendruomenių organizacijas, meno kolektyvus ir aktyvius narius į respublikinius ir tarptautinius kultūros renginius bei projektus.
6. Stiprinti tautinių bendruomenių organizacijų, meno kolektyvų vadovų ir pedagogų kompetencijas, organizuojant mokymus, seminarus ir metodines konsultacijas.
7. Skatinti jaunimo įsitraukimą į tarptautinius projektus, mainų programas ir kultūrinės iniciatyvas, sudarant galimybes įgyti naujų kompetencijų bei patirties.
8. Aktualizuoti tautinių bendruomenių kultūros paveldą viešojoje erdvėje, stiprinant jo matomumą, sklaidą ir integraciją į Lietuvos kultūrinį gyvenimą.

2026 M. VEIKLŲ PLANAS

1. Etnokultūros ir tradicinės muzikos mokyklos veikla: visus kalendorinius metus nuo 2026-01-01 iki 2026-12-31
2. XVI vaikų ir jaunimo etninės kultūros vasaros mokyklos "Tradicija" organizavimas: 2026 m. rugpjūčio 9 – 16 d. (projekto pasiruošimo darbai vyksta nuo 2026-01-01 iki 2026-08-09, o po pagrindinių veiklų

vykdomas ir projekto užbaigimo etapas – ataskaitų parengimas, viešinimas bei rezultatų sklaida, trunkantys iki 2026-12-15).

4. Lietuvos tautinių mažumų folkloro archyvo skaitmeninimas ir viešinimas: visus kalendorinius metus nuo 2026-01-01 iki 2026-12-31.

5. Tarptautinio folkloro festivalio „Pokrovo varpai“ organizavimas: 2026 m. lapkričio 4 – 8 d. (projekto pasiruošimo darbai vyksta nuo 2026-01-01 iki 2026-11-04, o po pagrindinių veiklų vykdomas ir projekto užbaigimo etapas – ataskaitų parengimas, viešinimas bei rezultatų sklaida, trunkantys iki 2026-12-15).

6. Tautinių mažumų tradicinės kultūros įamžinimas Lietuvos kompozitorių *World Music* krypties kūriniuose: Kompozitoriaus Leono Somovo *World Music* kūrinio PRAEITIES AIDAS (ECHO OF THE PAST) įvairių tautų tradicinės muzikos motyvais sukūrimas ir pristatymas: kūrinio "PRAEITIES AIDAS" sukūrimas - iki 2026 m. rugpjūčio mėn.; 2026 m. lapkričio 2-3 d. (repeticijos), 4 d. pristatymas Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje (projekto pasiruošimo darbai vyksta nuo 2026-01-01 iki 2026-11-02, o po pagrindinių veiklų vykdomas ir projekto užbaigimo etapas – ataskaitų parengimas, viešinimas bei rezultatų sklaida, trunkantys iki 2026-12-15).

7. Respublikinio tautinių mažumų vaikų ir jaunimo folkloro kolektyvų ir solistų konkurso „Tradicijų paveldėtojai“ organizavimas: veiklos vyksta visus kalendorinius metus nuo 2026-01-01 iki 2026-12-15.

8. XVI tarptautinės vaikų ir jaunimo folkloro asamblėjos ir IX tarptautinės jaunųjų folkloristų konferencijos „Mano šeima – daugiatautės Lietuvos dalis“, skirtos tautinių bendrijų metams organizavimas: 2026 m. lapkričio 5-7 d. (projekto pasiruošimo darbai vyksta nuo 2026-01-01 iki 2026-11-05, o po pagrindinių veiklų vykdomas ir projekto užbaigimo etapas – ataskaitų parengimas, viešinimas bei rezultatų sklaida, trunkantys iki 2026-12-15).

9. Lietuvos tautinių mažumų tradicinės kultūros puoselėjimas ir sklaida: tautinių mažumų folkloro kolektyvų, reprezentuojančių tradicinę kultūrą, koncertinių programų rengimas ir pristatymas: visus kalendorinius metus nuo 2026-01-01 iki 2026-12-31.

10. Tautinių mažumų meno kolektyvų konsultavimas: visus kalendorinius metus nuo 2026-01-01 iki 2026-12-31.

11. Informacijos apie Lietuvos tautinių mažumų tradicinę kultūrą viešinimas visuomenės informavimo priemonėse: visus kalendorinius metus nuo 2026-01-01 iki 2026-12-31.

12. Tarptautinio menų festivalio „Kalėdiniai vakarai“ organizavimas: Giya Kancheli styginių kvarteto ir etninės muzikos ansamblio „Rero“ (Sakartvelas - Lietuva) kamerinės muzikos vakaras - Šv. Kotrynos bažnyčia, 2026-11-09; Gurijos regiono ansamblio „Švidkaca“ (Sakartvelas) koncertas - Šv. Kotrynos bažnyčia, 2026-11-29; pianisto Tsotne Tsotskhalashvili koncertas - Lietuvos nacionalinė filharmonija, 2026-12-16, kūrybinis susitikimas su Sakartvelo kompozitorių sąjungos ir Europos žurnalistų federacijos nare Dr. Tamar Kerechashvili - kultūrinių mainų programos Lietuva-Sakartvelas dalis, kurioje dalyvaus Lietuvos muzikos informacijos centro atstovai, Lietuvos kompozitorių sąjungos nariai, akademinė bendruomenė - Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra, 2026-12-17 (projekto pasiruošimo darbai vyksta nuo 2026-01-01 iki 2026-11-09, o po pagrindinių veiklų vykdomas ir projekto užbaigimo etapas – ataskaitų parengimas, viešinimas bei rezultatų sklaida, trunkantys iki 2026-12-20).

13. „Lietuvos sentikių buitinio dainavimo tradicija“ rengimą ir teikimą Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadui: 2024 m. Lietuvos nacionalinio kultūros centro Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvado komisijai mūsų Centras pateikė paraišką „Lietuvos sentikių tradicinės dainos“, kurio rengime

dalyvavo visas kolektyvas specialistų, įskaitant mokslininkus. Gavome rekomendaciją papildyti paraišką, todėl planuojame užbaigti šį procesą 2026 m., kai Lietuvoje bus minimi tautinių bendrijų metai. Šis sutapimas suteikia ypatingą prasmę – sentikių tradicinės dainos bus įtvirtintos nematerialaus kultūros paveldo sąvade būtent tuo metu, kai visos tautinės bendrijos bus pagerbiamos ir jų indėlis į Lietuvos kultūrą bus plačiai pristatomas. Ši veikla yra strategiškai svarbi tautinių mažumų kultūros tradicijų išsaugojimui ir sklaidai Lietuvoje, o tautinių bendrijų metų kontekste – tai taps reikšmingu akcentu, parodančiu Lietuvos sentikių bendruomenės indėlį į mūsų šalies kultūrinę įvairovę ir gyvąją tradiciją. Veikla bus vykdoma visus kalendorinius metus nuo 2026-01-01 iki 2026-12-31.

Ataskaita patvirtinta steigėjų susirinkime 2026 m. balandžio 27 d.

Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centro direktorė

Irena Zacharova

Pirmininkas

Tautinių mažumų departamento prie Lietuvos Respublikos
Vyriausybės direktorius Dainius Babilas

Sekretorė

Jekaterina Šilvian